

RK

RANDERS KUNSTMUSEUM MAGASIN, NR. 2, 2023

Redaktion

Lise Jeppesen

Udgiver

Randers Kunstmuseum

Oplag

3.000

Udgivelse

Bladet udkommer to gange årligt

Abonnement

Bladet fremlægges på museet til fri benyttelse.
Medlemmer af Klub Randers Kunstmuseums Venner
får tilsendt bladet frit.

Grafisk design & produktion

Asap Design

Tryk

Dystan og Rosenberg Aps

Billede/Copyright

Randers Kunstmuseum, kunstnere og fotografer

ISSN 2794-1698

Åbningstider

Tirsdag-søndag 10-16, mandag lukket.

Fri entré til samlingen

Entré til særudstillinger

Skoler

Skoler kan bestille gratis klassesæt så længe
oplag haves. Skoleklasser kan få adgang til museet
fra kl. 9 efter forudgående aftale. For grundskoler
fra Randers Kommune er omvisninger gratis.

Forside

J.V. Martin: Udsnit af *Indtryk fra en performance med Mette*,
1981. Olie på lærred, 127 x 156 cm. Privateje.

Bagside

Viera Collaro, *Ring*, 1997. Højglanspoleret rustfrit stål,
diameter 6 m. Kulturhuset i Randers.

RANDERS KUNSTMUSEUM ERHVERVSKLUB

FAABORG FLYTTEFORRETNING

JUST JUSTESEN

KVIST & JENSEN
STATSAUTORISERET REVISIONSPARTNERSELSKAB

Malerfirma
Thage W Nielsen A/S

MULTI-TEK

Lou.
LOU ADVOKATFIRMA

VIN SPECIALISTEN
RANDERS

Ostergade 1

Indhold

Randers Rebeller

Randers Rebeller. Avantgardekunsten i Randers 1959-1980	3
Organ for Autonome Videnskaber	4
Mødet med rebellerne i 1960'erne: En barndomserindring	13
Undervisningsforløb om Randers Rebeller	14
Arrangementer	16
Kender du Sven Dalsgaard? Få besøg af en kunstner ude på skolen	17

Viera Collaro / SPACIOUSNESS

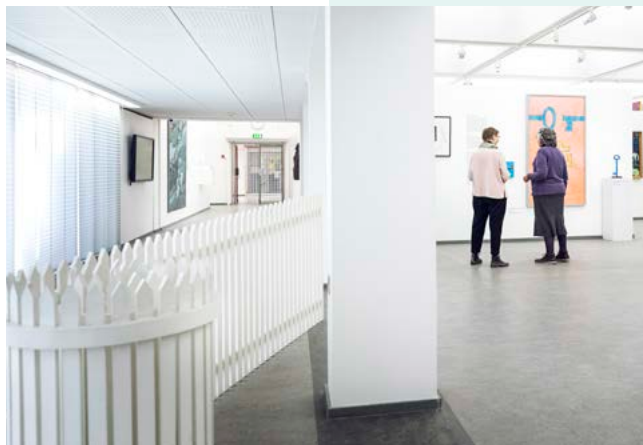
I kunsten, dér kommer jeg hjem	18
Biografi: Viera Collaro	20
Viera Collaro / SPACIOUSNESS. Publikation og film	26
Konkret kunst i samlingen	27
Undervisningsmateriale	28
Mød kunstneren Viera Collaro	29

Samlingen

Mellem politiske øjebliksbilleder og kunstnerisk evighed	30
Kosmisk rum	32

Det sker

Kunst skal flytte vaner	33
Når kunsten sitrer	37
Guldalder	38
Det gode liv i byens rum	38
Vi & Verden — Fire events for unge	39
KUNSTLab	40
Unikt fællesskab om kunst	41
Skrivekonkurrence	43
Kalender	45

Kære gæster og læsere

Stilladserne står fortsat rundt om Kulturhusets brutalistiske arkitektur i centrum af Randers, men på trods af det afskrækkende ydre er der spændende og indbydende udstillingsoplevelser og arrangementer i vente indenfor.

Den 12. august 2023 kan vi åbne udstillingen *Randers Rebeller*, der sætter fokus på avantgardekunsten og kunstmiljøet i Randers fra 1959 til 1980. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke for de mange henvendelser museet har modtaget op til udstillingen med gode fortællinger og generøse tilbud om lån af værker. Udstillingen kunne ikke realiseres uden denne store velvilje. Museet har tidligere vist soloudstillinger med de tre kunstnere, Sven Dalsgaard, J.V. Martin og Per Neble. Det er dog første gang, de vises på én samlet udstilling.

Den 10. november 2023 kan vi forhåbentlig fejre, at renoveringen er tæt på tilendebragt med en stor retrospektiv soloudstilling af kunstneren bag Kulturhusets smukke vartegn, *Ringen*, den dansk-amerikanske lyskunstner Viera Collaro. Med sin placering over hovedindgangen til Kulturhuset og husets tre institutioner er *Ringen* kendt af mange, men færre kender måske kunstneren bag. Med udstillingen sigter vi efter at give publikum et bredt indblik i en kvindelig pioners mangeårige indsats på den danske kunstscene.

Vi havde håbet, at forhallen og elevatoren kunne åbne i august 2023. Desværre er renoveringen af Kulturhuset blevet forsinket yderligere 2 måneder. Det er særligt udfordringer med åbningen af gården i midten af Kulturhuset, der er skyld i endnu en forsinkelse. Vi forventer nu, at forhallen åbner i starten oktober, og at hele projektet er færdigt i december 2023.

Vi vil gerne beklage situationen over for Jer alle. Det er både frustrerende og utilfredsstillende, at vi skal leve med begrænset tilgængelighed noget længere tid end forventet. I kan dog forvente, at alle arrangementer gennemføres som planlagt. I Randers Festuge hvor vi åbner udstillingen *Randers Rebeller* etableres en midlertidig adgang gennem hovedindgangen, her vil elevatoren også være oppe at køre.

Vi glæder os helt vildt til at invitere Jer alle indenfor til udstillinger og arrangementer og ikke mindst en stor åbningsfest, når vi kan sætte det endelige punktum for renoveringsprojektet.

Lise Jeppesen, museumsdirektør

RANDE
DER

RS
ER

Randers Rebeller

Avantgardekunsten i Randers 1959-1980

af Lise Jeppesen / museumsdirektør

Det ville være en overdrivelse at postulere, at en særlig version af den internationale neo-dadaismes værkforståelse og kunstpraksis udspiller sig i et kolonihavehus i haveforeningen Alfa i den vestlige del af Randers under sommeren 1959. Men der er noget om snakken, for en særlig uhøjtidelig og eksperimenterende avantgardescene kommer til at karakterisere Randers i 1960'erne og 1970'erne og måske også tiden derefter.

Dalsgaard, Martin og Neble – Forbindelser og forskelle

Tre aktører træder særligt frem; Sven Dalsgaard (1914-1999), J.V. Martin (egentlig Martin V. Jeppesen 1930-1993) og Per Neble (1937-2004). Alle er de bosat i Randers, i periferien af den danske og internationale kunstscene, alle er autodidakte som kunstnere og kender hinanden. Martins relation til Dalsgaard går tilbage til 1956, hvor han modtager nogen undervisning af Dalsgaard. Dalsgaard kommer meget i Martins hjem, ligesom Martin næsten dagligt opsøger Dalsgaard i hans værksted. Da Martins søn Morten bliver født, bliver Dalsgaard valgt som gudfar. Neble er født i Nykøbing Falster og kommer først til Randers i 1959, men ifølge Bendiks Skov-Petersen, der kendte dem alle, bliver han hurtigt del af gruppen.

Fra 1959 og frem til 1965 er de alle i tæt kontakt, herunder også Nebles hustru Lis og Martins hustru Inger. De mødes privat, og da Neble fra 1963-65 er bosat i Paris, skriver særligt han og Dalsgaard sammen. Samtalerne kredser om emner som kulturel og politisk frigørelse og de diskuterer kunsten intenst. Dalsgaard er den ældste og har i perioder en mentorrolle for de andre. Martin fremstiller siden sig selv som elev af Dalsgaard, men det afviste Dalsgaard bestemt. Dalsgaard påstod til gengæld, at Neble var hans elev, men det benægtede Neble: "Jeg har aldrig stået på Sven Dalsgaards dørmåtte for at vide hvilken vej, jeg skulle gå." At Dalsgaard og

miljøet i Randers havde stor betydning for Neble er dog sikkert. Da han i 1992 modtager Eckersberg-Medaillen skriver Peter Michael Hornung i *Politiken*: "Det med billeder i guldramme er ikke Neble. Det er ikke for ingenting, at han er randrusianer ligesom en anden kunstnerisk umulius, der også er blevet udskældt mindst lige så højlødt, som han er blevet rost: Sven Dalsgaard."¹

Dalsgaard, Martin og Neble er dog meget forskellige. Både i deres tilgang til det at skabe kunst, deres værker og de netværk til den danske og internationale avantgarde, de hver især kommer til at dyrke udenfor byens grænser. Det er derfor selvsagt umuligt at beskrive dem som nogen form for fasttømret gruppe med en erklæret målsætning. Ikke desto mindre eksisterer der et fællesskab mellem dem, som opstår, fordi de sameksisterer i et relativt begrænset geografisk område i en bestemt historisk periode, men også fordi de på trods af konflikter, uoverensstemmelser og forskelligheder alligevel inspirerer hinanden. Der er overstemmende træk i deres værker, som vidner om den intense dialog, ligesom udvekslingen har efterladt permanente spor på væggene hos efterkommerne. Per Nebles søn Mads Neble fortæller: "Jeg tror, vi alle sammen har tusindvis af billeder, hvor der står fra Sven til Mads eller fra Sven til Inger, fra Sven til Lis eller omvendt."² Da Teknisk Skole i Randers i 1965 søger at skaffe penge til at erhverve

— ENTEN ER SVEN DALSGAARD FULD AF LØGN, ELLER OGSÅ VAR DER HÆLVEDES GANG I DEN I RANDERS I 1960'ERNE —

Peter Laugesen, 1993²³

et relief af Dalsgaard, leverer Neble et grafisk værk, de kan sælge til fordel for sagen, og da Neble i 1968 deltager på kunstnergruppen Sondes udstilling på Aarhus Kunstmuseum er det Dalsgaard, der skriver om Neble i kataloget.

Mens Neble og Dalsgaard forbliver tætte frem til Dalsgaards død i 1999, bliver forholdet til Martin tidligt køligere. Mads Neble fortæller:

Det, jeg kan huske, er primært kontakten med Sven og hans gang i vores hjem. Jeg var ofte med i hans atelier nede i Storegade. Han havde en hurtig bil, en GTI Renault 5 i perlemorshvid, han havde fået den speciallakeret, for den skulle ikke bare være almindelig hvid. Jeg kan ikke huske Martins tid, kun de lidt sørgelige ting. De kom ofte op at skændes og blev uvenner. Sven og Per sås i perioder næsten dagligt.

I 1961 kommer Martin gennem Asger Jorn (1914-1973) og Jørgen Nash (1920-2004) med i avantgardegruppen *Situationistisk Internationale* stiftet af Jorn og filminstruktøren franskmænd Guy Debord (1931-1994) i 1957. På det tidspunkt er gruppen allerede kendetegnet ved en række indre konflikter. Året efter ekskluderer Debord alle de udøvende kunstnere, herunder Nash og en række andre af de nordiske medlemmer, der i stedet grupperer sig omkring Nashs svenske gård Drakabygget. Den eneste undtagelse er Martin,

der bliver udråbt som talsmand for den skandinaviske fraktion af gruppen. I denne periode kommer Martin jævnligt i Dalsgaards atelier og aflægger beretning om sine trængsler i forhold til Nash og Drakabygget. Dalsgaard konstaterer, at Martin i denne sammenhæng åbenbart lider af forfølgelsesvanvid. Han skriver til Neble i Paris: "Martin er lige gået, stadig forfulgt af Jørgen Nash og situationisterne, alle sammen stærke drenge der vil noget; hvorfor de vil noget, er jeg aldrig blevet klar over, men det gør vel ingenting."³

Fra 1972 til 1978 er Martin bosat i Venezuela og Spanien, men vender herefter hjem til Randers, hvor han bor til sin død i 1993. Afbrudt af kortere og længere rejser fastholder de altså alle deres ståsted i Randers. Det er herfra, de i lange perioder sender deres værker ud, herfra deres verden går.

En insisterende, international provinsialisme

"Omkring 1960 forlod Sven Dalsgaard sin sikre stilling som kunstmaler for at gå i gang med noget ret uset i Danmark: At lave genstande og ideer." (Citat Jens Jørgen Thorsen, 1987).⁴

Kunstlivet i Randers i perioden 1959 til 1980 er kendetegnet ved et særligt eksperimenterende miljø. På hver deres måde udviser både Dalsgaard, Martin og Neble en bemærkelsesværdig avanceret

Per Neble: *Århus tur-retur*, 1974. Blandede materialer, 65 x 120 x 50 cm, Randers Kunstmuseum. Foto: Poul Ib Henriksen

sensibilitet over for kunstneriske nybrud og de nyeste tendenser. Inspirationen fra og dialogen med den internationale avantgarde-kunst kommer tydeligst til udtryk i løbet af 1960'erne og 1970'erne, hvor de bliver del af, forholder sig til og i nogen grad fordrejer en række af de toneangivende praksisser, der dukker op i perioden. Særligt karakteristisk er deres interesse i surrealisme, neoavantgardens dadaisme, den nye konceptkunst og den idealistiske situationskunst.

Primus motor i udviklingen er Dalsgaard, der i 1960 forlader maleriet i traditionel forstand til fordel for en ny eksperimenterende fase. Mødet med den italienske konceptkunstner Piero Manzoni (1933-1963) på Angli-fabrikken i Herning i 1960 har åbnet døren til den samtidige nye konceptuelle kunst, der med afsæt i Marcel Duchamps (1887-1968) radikalt udvidede kunstbegreb udfordrer snart sagt alle overleverede konventioner for produktionen og receptionen af kunst. Udover Martin og Neble tæller kredsen også Finn Johansen (1942-2006) og Aage Arbjerg (1948-). Få år forinden har Dalsgaard fået ødelagt sin skulptur *Pigen i Gudenåen* (1952) opsat på Paradisøen i Randers, og hans forhold til hjembyen er derfor langt fra godt. Det har sikkert været en stor glæde for ham at have dialogen med yngre kunstnere, der som han er interesseret i at udforske kunstens væsen.

Dalsgaard er på en måde en hovedfigur i det, man med en term fra Claus Carstensen kan kalde en "Insisterende, international provinsialisme"

Mikkel Bolt, Professor og avantgardeforsker

At kunstnerne alle bor og arbejder i Randers tillægges betydning såvel i samtiden som i nyere kunsthistorieskrivning. For eksempel skriver forfatter og kunsthistoriker Ole Sarvig om Sven Dalsgaards "selvvalgte kunstneriske eksil"⁵ en formulering, der gentages mange år efter af forfatter mag.art. Hans Edvard Nørregaard-Nielsen, der skriver om Dalsgaards "kunstneriske isolation."⁶ På samme måde skriver kunsthistoriker Anne Lie Stokbro om Per Neble, at han havde en "en perifer tilknytning til den eksperimenterende kunstscene i København."⁷ Mens Martins position som talsmand for den skandinaviske fraktion af avantgardebevægelsen *Internationale Situationniste* fra 1962 frem, de sidste år i den gamle skole i Øster Tørslev ofte fremhæves som et geografisk kuriosum.

Selvom Neble i 1980 producerer skulpturen *Århus tur-retur*, en halmballe pakket som et stykke bagage, og beskriver den som en "pegefinger fra en frustreret kunstner i provinsen", forbindes denne kommentering af lokaliteten dog ikke med en form for provinsialisme eller kunstnerisk ubetydelighed. Snarere dvæler flere forskere ved tanken om, at fravalget af hovedstadens og storbyernes kunst-scener og de internationale kunstmiljøer måske åbner for andre

perspektiver og kunstneriske udviklingsmuligheder. Lidt drillende fortæller kunstsribenten og idéhistorikeren Lars Morell: "Der er kæmpeforskel på kunsten i Randers og Århus og det har der altid været. Århus er en storby med mange unge mennesker og en masse uddannelsesinstitutioner, men kunstlivet er provinsielt, landligt, forsinket, tungt. Hvorimod i Randers, der er en relativt lille by, er det storbyagtigt, intellektuelt, raffineret og ironisk."⁸ Professor og avantgardeforsker Mikkel Bolt peger ligefrem på, at man kan tale om en særlig periferitradition i dansk avantgardekunst, der med Dalsgaard og Martin har en forankring i Randers:

Dalsgaard er på en måde en hovedfigur i det, man med en term fra Claus Carstensen kan kalde en "Insisterende, international provinsialisme", en særlig periferitradition i dansk avantgardekunst, der inkluderer skikkelser som Franciska Clausen (1899-1986) i Aabenraa, Asger Jorn (1914-1973) i Silkeborg, Jørgen Nash (1920-2004) i Skåne, J.V. Martin (1930-1993) i Randers, Peter Seeberg (1925-1999) i Viborg, Per Højholt (1928-2004) i Hørbylunde og Peter Laugesen (1942-) i Brabrand.⁹

Et vitalt brohoved for avantgarden

13. oktober 1960 kunne *Jyllands Posten* under overskriften "Avantgarde i Randers" skrive: "Billedkunstens hjemlige avantgarde-tropper foretager nu med svær bistand udefra et frontalt angreb mod Randers, hvor Svend Dalsgaard alt for længe har maattet kæmpe ene mand for det uforstaaelige mod de uforstaaendes overmagt."¹⁰ Baggrunden er, at Neble og Martin har sikret sig det, avisen betegner som et "vitalt brohoved". De har åbnet et galleri på Storegade 13, det hus, hvor Niels Ebbesen angiveligt aflivede den grumme Grev Gert i 1340, og hvor Per Neble var flyttet ind kort efter sin ankomst til Randers. Også *Randers Amtssavis* har grebet historien og skriver "AVANTGARDE-kunsten har faaet et hjemsted, – i Randers. Og pudsigt nok i et gammelt hus med bindingsværk og gadespejl, – – næh, stokroserne mangler. Men det skyldes nok at bygningen ligger midt i byens centrum med dens pulserende liv."¹¹

Galleriet, der fik navnet *Galerie 13*, skulle ifølge Martin og Neble stille anderledes 'krav' til sine tilhængere om en større grad af aktiv deltagelse og forståelse end den mere anerkendte og "velfriserede" kunst åbnede for. Det skulle fortrinsvis beskæftige sig med kunstudstillinger af avantgardemæssig kvalitet. "Den traditionelle kunst kan man se alle steder"¹² udtalte Martin.

Kataloget til den første udstilling *Interart* er noget nær et kamp-skrift rettet mod de dele af moderne kunst, Neble og Martin ikke fandt levede op til idealerne. De roser de danske spontane kunstnere Jorn, Egill Jacobsen (1910-1998) og Ejler Bille (1910-2004), men kritiserer det konstruktive, geometriske maleri og visse dele af det ekspressive maleri for at være "stivnet og indholdsløs form".¹³ Udstillingen er dog mere afdæmpet og løfter måske ikke helt de ophøjede målsætninger. Den viser abstrakte surrelle eller ekspressive malerier af bl.a. japanske Yasse Tabuchi (1921-2009), svenske Carl Frederik Reuterswärd (1934-2016) og syv andre malere med tilknytning til den franske gruppe *Phases*. Hvis man kan fornemme en vis ironisk distance i *Jyllands Postens* anmeldelse, var andre aviser mere positive. I *Folkebladet* vurderer man, at den kommende udstilling kan betragtes om "dette års mest eksklusive kunstbegebenhed."¹⁴

I 1961 etablerer Martin og Neble sammen med den tyskfødte fluxuskunstner Arthur Köpcke (1928-1977) og en række avantgardekunstnere fra Tyskland, Frankrig, Sverige og Danmark kunstnergruppen *Celle 61*. Gruppens første manifestation var en udstilling i galleriet. Indbydelsen var skrevet på en sækkemærkeseddel, og der blev udsendt et manifest på lyserødt papir. Her lød det bl.a.: "Vi vil tage vor tid til debat, Vi vil forkaste det slikkede og æstetiske – vi vil sandhed." Martin og Neble deltog selv på udstillingen med abstrakt maleri. Et af Nebles værker hed *Talende smerter*, men lignede ifølge *Jyllands Posten* "mere et portræt af en arrig skovtroll, der er sovset ind i pariserblaat og brunt og garneret med bittesmaa ukrudt- og insektagtige kruseduller,"¹⁵ Martin var begyndt at eksperimentere med nye materialer og forskellige collageteknikker. Han lancerede to nye reliefagtige malerier med titlen *Object Abominable* – der vel kan oversættes til *afskyelige objekter* eller *gyselige genstande*. *Jyllands Posten* skrev: "det

Cykelhingsten installeres på Østervold i december 1961. Foto: Nørgaard og Carlsen

Sven Dalsgaard: *Inger (Fra Randers)*, 1963. Olie på lærred, 58 x 58 cm. KUNSTEN. Foto: Niels Fabæk

ene ligner det sneklædte Fujiama set fra oven, det andet det, der er blevet tilbage efter en større maveoperation. I sandhed barske og gyselige realiteter." Da Martin senere viste malerier fra samme serie i Göteborg, havde han inddraget bleer dyppet i snedkerlim samt sækkelærreder med ost på. En anmelder i *Göteborg-posten* skriver: "Den mest ekstreme er J.V. Martin. Hans malerier er som sygdomme, sår og bylder bobler op under billedhuden eller brister i selve farvematerien."¹⁶ Ifølge Martins upublicerede manuskript *Kunstens Irrealisme* (1986) kom der efter et stykke tid maddiker i et af billederne, hvad der foranledigede Martin til at se sig selv som pioner for 'bevægelse i kunsten'.¹⁷

Celle 61s mest omtalte aktion finder sted i dagene op til nytårs-aften 1961, hvor de placerer en stejlende guldbronzeret cykel på Østervold i Randers som en kommentar til Helen Schous (1905-2006) forsinkede skulptur *Den jyske hingst*. Aktionen vækker en del debat i aviserne. Martin skriver: "Monumentet er ikke vendt mod den bronzeskulptur af den jyske hingst (...) Vi har ikke noget imod hingsten. Det er jo et pragtfuldt dyr (...) Vi ville saamænd blot henlede opmærksomheden paa, at der ogsaa findes andre former for kunstnerisk udsmykning. Og hvorfor ikke hædre cyklen? Den har ogsaa betydet umaadelig meget!"¹⁸

I et fælles interview med Martin og Neble, fortæller Martin, at målet for Celle 61 er at "gøre sjælen sund og rask paany. Han fortsætter: "På nuværende tidspunkt har menneskeheden ikke brug for sødsuppe, men realiteter. Ingen er frie. Vi er bundne af samfundsmaskineriet." Neble uddyber: "Vi skal passe paa ikke at blive vanedyr. Man maa have føling med andet end sin egen lille verden. Meget truer i horisonten, ude og hjemme, og vi maa tage stilling før det er for sent."¹⁹ Den nye kunst eller antikunst skal være et redskab til menneskets frigørelse. I 1961 lukker Neble galleriet, da han hellere ville koncentrere sig om sin egen kunstneriske produktion.

Kunst og hverdag

Farverne løber ud af malerier, der hænger helt hvide tilbage og forsvinder, opsluges af væggen. 1960'erne er, som jeg husker det, først og fremmest det hvide rum, det tomme rum. Alting er sagt, alting er gjort. Spillet er slut. Det er et nulpunkt. Næsten tyve år efter krigen, atombomben, Dachau, rammer erkendelsen jorden. Modernismens jettfly er styrtet. Ud af vraget kravler det ny, og intet bliver nogensinde det samme som før. (Peter Laugesen, 1997)²⁰

Det fælles udgangspunkt for Randers rebellerne Dalsgaard, Martin og Neble i 1960'erne er den opfattelse, at modernismen i tiden efter 2. verdenskrig er stagneret i stivnede og ligegyldige billedtraditioner. Videreførelsen af det nonfigurative formsprog har ført til, at kunsten har lukket sig om sig selv i æstetisk selvtilstrækkelighed. Resultatet er i deres øjne, at kunsten er blevet afsondret i forhold til den samfundsmæssige virkelighed omkring den. De sætter sig for at frigøre kunsten fra denne isolation. Der skal bygges bro mellem kunsten og livet omkring den. Dalsgaard, Neble og Martin vælger dog vidt forskellige strategier for at nå dette mål. Mens Martin og Neble indledningsvist går højtråbende i krig mod borgerskabets kunstbegreb via galleriets udstillinger af avantgardekunst i Randers, provokerende aktioner, stridslystne manifeste og bevidst 'hæslige' malerier, foretager Dalsgaard sin egen konceptuelt betonedede udforskning og udfordring af det billedlige og af begrebet kunst. I 1960'erne befolkes hans univers med hverdagsgenstande hentet fra dagligdagen: blå pakker, stole, nøgler, dannebrogssflag og med ensfarvede billedobjekter. Hele vejen igennem er Dalsgaards praksis karakteriseret ved en særegen underfundig og drillende humor. Berømt er maleriet *Glade mennesker*, et helt monokromt rødt billede, der – inspireret af Manzoni's akromatiske (farveløse) billeder – leger med den i Dalsgaards optik, umulige forestilling om at viske kunstens tavle helt ren. Hvor pakkerne skjuler deres indhold for beskueren, vender de genkendelige hverdagsobjekter sig mod beskueren på en måde,

Foto af Nebles udsmykning af Bendiks og Gudrun Skov-Petersens sommerhus, 1963-65. Foto: Bendiks Skov-Petersen

Per Neble: Skitse (detalje) til mosaikmur, 1963, Olie på lærred, 180 x 206 cm.

så deres betydning forrykker sig i forhold til det forventede, og de ensfarvede malerier med øjne leger med forholdet mellem værk og betragter. Et af de første billeder med øjne er for øvrigt et portræt af Inger Laier, J.V. Martins hustru, hvad der vidner om den tætte dialog mellem kunstnerne. Et helt grønmalet billede fra 1969 får drillende titlen *ET UDSNIT AF ELLA OG EINAR GRØNBEKS GRÆSPÆNE TORSDAG D. 4. OKTOBER VED 19.15 TIDEN*.

Kort tid efter hjemkomsten fra Paris i 1965 dekorerer Neble, muligvis inspireret af Jorn, Bendiks og Gudrun Skov-Petersens sommerhus med farver og tekst. Et omsiggribende projekt, hvor der både arbejdes på døre, vægge og dørtrin. Kunsten skulle ud i dagligdagen. Her installeres også et stort maleri, en skitse til en 23 meter lang mosaik med et frodigt og farverigt billedsprog, han håber at realisere i det offentlige rum, det lykkes dog ikke.

For Neble har mødet med den danske og internationale avantgarde ikke blot betydet et nyt netværk, men også inspiration til nye form- og materiale-mæssige eksperimenter. Han holder fast i maleriet, tegningen og grafikken som sit primære arbejdsområde, men begynder sideløbende at arbejde med objekter, tekst, happenings og installationskunst. Vigtigt for Neble bliver medlemskabet af kunstnersammenslutningen *Sonde*, der i 1967-1989 udstiller årligt i Århus. Her får han et udstillingsrum, hvor der er plads til at udstille de objekter og den installationskunst, som efterhånden bliver hans væsentlige udtryksformer. Et af de tidlige hovedværker er 39 *plasticors* fra 1967, der både blev udstillet på *Sonde* og *Den Frie*. Korsene var inspireret af de mange anonyme kors på række og geled ved krigsgravene i Verdun, men produceres i akryl som et masseproducerbart konsumprodukt, en kritik med samfundsmæssig brod. I det store objekt *Mona Lisa og det tyvende århundrede* vender han blikket mod kunstverdenen og moraliserer over menneskeheden, der koger saft på den højhellige klassiske kunst. En portrætbuste modelleret af Hans Jørgen og Monica Nicolaisen er blevet placeret i et sekskantet spejlkabinet. Under busten hænger en saftpose, der drypper med giftig grøn væske. I den sene serie *Skydebilleder* eller *Ringe i vandet* (1980) skyder Neble med gevær på billeder i glas og lader de tilfældige revner og skår danne mønsteret. Eksperimenterne blomstrer.

J.V. Martin: *Virkeliggør kunsten - Lev livet*, Malaga - España, 1977. Olie på lærred, 89 x 74 cm. Privateje

J.V. Martin: *A bassle cra de paudde de Nazareth. Détournement af Sven Dalsgaard*, 1971. Olie og blyant på lærred, 120 x 120 cm. Privateje

Situationisternes kunstneriske strategi "détournement" indebærer at forvrænge, fordreje eller modificere kunstværker eller andre ikoniske symboler. Det mest berømte eksempel på denne værkkategori i Danmark er nok Asger Jorns maleri *Den Foruroligende Ælling*.

J.V. Martin: *De gyldne skibe*, 1967. Mixed media, 120 x 150 cm. Privateje

Mads Neble fortæller:

Sven skulle lave et billede om dagen, ellers kunne han ikke falde i søvn. Per blev sur på ham, for han havde en meget anden arbejdsform. Det var intenst i perioder og så blev der produceret ting. Så kunne der gå måneder, hvor der ikke blev lavet noget som helst, og hvor han i virkeligheden bare sad ved sit skrivebord med piben og stirrede ind i væggen til jeg kom hjem eller skulle afsted. Han var meget søgende efter inspiration. Der var to ting der kunne sætte ham i gang, det ene var mangel på penge, så skulle der kraftedeme laves noget der kunne sælges. Så kom der lyse malerier, litografier og akvareller, og så skulle vi på skitur. Og så var der noget andet, der betød mere, en trang eller en nødvendighed.

De ting, der fik en særlig betydning for Neble var de store konceptuelt baserede projekter herunder skulpturerne til det offentlige rum.

Hos Martin bliver avantgardens kritik af institutionen, vanetænkningen, kapitalen og den omsiggribende billedverden udtrykt i markante vendinger, skøre påfund, provokerende happenings og i et legende billedsprog og tilgang til livet. Situationisterne mener, at den moderne kapitalisme har forvandlet verden til et

skuespilsamfund. Traditionelle kunstformer og æstetiske kunstobjekter bidrager til denne pseudotilværelse ved at pacificere individets trang til frihed og fantasi. I stedet skulle kunsten og filosofien realiseres i virkeligheden. De kunstnere, der bliver ekskluderet af Debord, er dem, der fastholder produktionen af nye værker. I 1963 er Martin medorganisator af den situationistiske udstilling *Destruktion af RSG-6* på Galleri Exi i Odense. Her udstiller han sammen med den franske forfatter Michèle Bernstein (1932-), Debord og den hollandske kunstner Jan Strijbosch (1933-). Martin udstiller blandt andet syv termo-nukleare kartografier *Efter 3. verdenskrigs udbrud*. Martins billeder er beklædt med modellervoks, maling, hår, jernstumper og ost og forestiller store landkort med Nordamerika, Europa og England, der er blevet bombet og sprængt i luften.

På trods af situationisternes opfordring til at virkeliggøre kunsten og Martins støtte til gruppens officielle linje, opretholder han livet igennem sin egen kunstneriske produktion. Han abonnerer på Nashs, Jorns og Thorsens forestilling om, at opgøret med kunsten skal danne udgangspunkt for en ny folkekunst baseret på ideen om det legende menneske. Fra slut 1960'erne og frem til sin død i 1993 producerer Martin en enorm mængde af hurtigt producerede farverige Cobra-inspirerede malerier ofte navngivet med slogans

fra det situationistiske (eller Martinske) bagkatalog: *Virkeliggør kunsten - Lev livet eller Fantasien til magten.*

Martins malerier er tæt beslægtede med Nash og Thorsens plankeværksmalerier og den italienske maler Pinot Gallizios (1902-1964) industrielle malerier i metermål. Ofte er værkerne aktionsbaserede i den forstand, at de laves i nuet som betalingsmiddel for lærreder, farver, alkohol eller lignende og baseres på dialogen eller en anden form for udveksling med køberen. Tre små billeder kunne veksles til et vist kvantum øl og lignende. Denne praksis kommer op gennem tiden i stigende grad til at påvirke Martins eftermæle i Randers som en alkoholiseret fantast, men kan lige så vel anskues som en særlig avantgardemæssig billedstrategi. En måde at sprede fantasien, kærligheden og livsglæden ud til alle.

Splittelse blandt rebellerne

I forbindelse med affoldelsen af en NATO-militærøvelse i 1965 har Martin og en række ligesindede aktivister planlagt en demonstration. Aktivisterne har i den forbindelse hovedkvarter hos Martin i hans lejlighed i Østergade i Randers. De har fremstillet en mindre bombe, der den 18. marts springer i utide i Martins lejlighed. Det er ved den lejlighed kartografierne fra udstillingen i Odense bliver ødelagt. Til gengæld bliver Martin for alvor landskendt som provokatør: avantgardisten, der har sprunget sig eget hus i luften. Da bomben sprænger, har Dalsgaard allerede afskrevet den sensationslystne Martin både som god ven og seriøst arbejdede kunstner. Han sender avisudklip og kommenterer bombesagen til Lis og Per Neble i Paris:

Hermed sidste nyt fra hjemmefronten. Som I ka se, prøver Martin - med held - stadig at gøre sig bemærket. Jeg synes I skal ha det mens sagen er lunken. For et par måneder siden kassererede jeg Martin, så jeg har ikke noget fra første hånd, men det er sgu kun godt det samme. Hvis I ikke ka finde andet, er der altså et skide godt atelier i Randers med lys både foroven og forneden og afsvedne kanter, og I vil være sikker på en vis opmærksomhed fra et blandet publikum. Kender jeg Martin ret, er han på nuværende tidspunkt i den syvende eller ottende himmel, over alt den virak, og

*et eller andet sted sidder han med avisudklip til op over skægget, og tænker: "Nu er den der!"*²¹

Ifølge kunsthistoriker Finn Terman Frederiksen bringer Dalsgaard aldrig siden selv emnet Martin på bane med et eneste ord. Frederiksen skriver: "Men selv uden Dalsgaards medvirken kan det med sikkerhed konstateres, at han på det kunstneriske felt afviste Martin som en tom bulderbasse, der i alt for høj grad dyrkede provokationen for provokationens skyld!"²²

Ikke desto mindre producerer Martin i 1971 hele to parafraser over Dalsgaards berømte foto af sig selv korsfæstet foran Dannebrog, og han kom til tider stadig forbi hans værksted – om ikke andet, så for at benytte Dalsgaards skrivemaskine. Man kan også notere sig, at Dalsgaard, på trods af bruddet med Martin, i anden halvdel af 1960'erne begynder at eksperimentere med en særlig form for absurde aktiviteter, happenings, konceptuelle projekter, værker eller opskrifter, som han navngiver SituaSDtioner. Et navnespil der forener ordet situation og situationisme med hans egne initialer SD. Så helt stoppet er dialogen bestemt ikke.

Stedet – rejsen – verden

Fælles for de tre kunstnere er bearbejdningen af temaerne stedet, rejsen og verden. Begreber der både betegner bevægelsen fra et fysisk, geografiske sted til et andet, men også forestillingen om gennem kunsten at åbne et imaginært grænseløst rum, et ny bevidsthedsrum.

I 1964 skaber Martin de første eksempler på collage-serien *Den gyldne flåde* - en slags relieflandkort med angribende guldbronzerede slagskibe. Det var den situationistiske flåde, der angreb den gamle verdens magter med leg og livsglæde. Værkerne bliver "Storadmiralen af den Gyldne flåde" aka Martins store bidrag til verdenskunsten, og da Centre Pompidou i 1989 viser en stor udstilling om Internationale Situationniste er Martin repræsenteret med hele 19 flåder. Flåderne bliver et motiv, han dyrker livet igennem, hvor de sendes fra Randers ud til verdens krigshærgede områder.

Sven Dalsgaard: *Vi aftalte at mødes på et nærmere bestemt tidspunkt*, 1971. Olie på lærred, 33 x 32 cm. Randers Kunstmuseum

Per Neble: *Sild i den Frie*, 1988. Støbejern bemalet med ultramarint pigment, 250 stk. à 30 cm. Randers Kunstmuseum

Et utopisk projekt som skulle medvirke til at skabe fred i verden. I 1972 forlader Martin Danmark og rejser til Antwerpen i Belgien og Venezuela med sin nye kæreste Maria. Senere rejser han alene til Spanien. En række værker vidner, på trods af kærestesorg, om hans glæde ved festkulturen i Sydeuropa, her var leg og livsglæde. Først i 1978 vender han tilbage til Randers.

I modsætning til Martin bliver Dalsgaard boende i Randers hele sit liv, kun afbrudt af kortere rejser. Måske derfor har begrebet STEDET en særlig betydning i Sven Dalsgaards begrebsverden, men det skal ikke forveksles med det fysiske sted, fx Randers. Stedet betegner en alment kendt fysisk tilstedeværelse, hvorimod STEDET repræsenterer en højere realitet – åndens ubegrænset frie bevægelighed i forhold til både tid og rum. I Dalsgaards optik var hele livet en rejse mod at finde STEDET. Mange af hans værker tematiserer livsreisen, herunder *Den Aarhusianske linje* fra 1963, en lang linje malet på væggen af Jysk Kunstgalerie i Århus. Også det modsatte, at stå stille eller være fastholdt eller spærret inde, er et gennemgående motiv i hans værker. Denne dualisme kommer både til udtryk i hans objekter, hans happenings og i hans malerier, herunder de surrelle værker fra 1970'erne. Ofte optræder der blokader, mure, reb eller tung bagage, der kontrasteres med det uendelige rum eller vægtløshed og ofte optræder der døre eller porte, der skal markere overgangen fra et sted til et andet. Dalsgaards berømte *Blå nøgle* bliver et symbol på kunstens evne til at kunne åbne et andet, imaginært rum.

Værker, der tematiserer overgangen fra et sted til en andet, og værker, der tematiserer afspærringer og det, at føle sig fanget eller begrænset findes også hos Neble i hans mange passageværker. Fra objekterne *Stige* (1970) og *Passage* (1970) til *Sort Alibi* (1976). *Sort Alibi* er et meget stort sort billede, placeret på en perspektivisk vinklet rampe af træ. På lærredet er påsat fire skilte med retningsangivelser *himmel* (for oven i midten), *jord* (i bunden midtfor), *ud* (til højre) og *ind* (til venstre). Som beskuer inviteres man til at træde op på rampen og træde ind i billedets rum. Et imaginært rum, der er beslægtet med Dalsgaards begreb om STEDET. Mens værkerne *Notat fra en rejse*, *Den polske dør* (1971), *Menneskebur* (1974), *Stakit* (1974) og *Fængsel (Døren er åben)* (1978) tematiserer det modsatte.

For Neble var det ultimative kunstværk måske installationen *Sild i den Frie* (1988), bestående af 250 ens ultramarinblå støbejernsfisk udlagt som en stime af forskelsløse flokdyr på gulvet. Det vrirler med blå sild i Randers, både på museet, der ejer værket, og ude hos alle dem, der kendte Neble. Stimen bliver et symbol på frihed, men også på tankeløs 'følgen trop' igennem tilværelsen; hvorfor søger de alle den samme vej? Værket er et af dem, som animerer publikum til aktiv deltagelse, næsten hver dag oplever museet at én enkelt sild har skiftet retning og svømmer mod strømmen. Det ville Neble have set som en succes!

Også en anden stime glæder museet sig over. Under forberedelserne til udstillingen har Randers Kunstmuseum modtaget utrolig mange henvendelser fra folk med værker af eller historier om

Dalsgaard, Neble og Martin. Kunstnerne har tydeligvis sat deres præg på en masse menneskers historie, men også på historien om Randers og kunsthistorien. Deres redskaber var ikke konventionel politisk aktivisme, men gennem kunsten at infiltrere hverdagen og vanetænkningen og derigennem tilbyde alternative perspektiver på verden. Stor tak for opbakningen til projektet!

NOTER

- 1 Peter Michael Hornung: "Paradoks-mager", *Politiken*, 2. april 1992.
- 2 Lise Jeppesen: Interview med Mads Neble og Henrik Laier, den 23. maj 2023.
- 3 Brev fra Sven Dalsgaard til Per Neble, 1963-65. Randers Kunstmuseums arkiv.
- 4 Jens Jørgen Thorsen: *Modernisme i dansk malerkunst*, Palle Fogtdal 1987, s. 255.
- 5 Ole Sarvig: *Information*, 9. januar 1953.
- 6 Hans Edvard Nørregaard-Nielsen: *Sven Dalsgaard: I Tvillingens Tegn*, 1989.
- 7 Anne Lie Stokbro: *Per Neble*, Nordjyllands Kunstmuseum 1999, u.p.
- 8 *Rebelske Randers, Morell og malerne*, TV2 Østjylland, 2016.
- 9 Mikkel Bolt: "SituaSDtionsk ABC", *Sven Dalsgaard 100 år*, Randers Kunstmuseum 2014, s. 107.
- 10 "Avantgarde i Randers", *Jyllands Posten*, 13. oktober 1960.
- 11 *Randers Amtstavis*, 12. oktober 1960.
- 12 *Demokraten*, 19. oktober 1960.
- 13 *Demokraten*, 19. oktober 1960.
- 14 *Folkebladet*, 12. oktober 1960.
- 15 *Jyllands Posten* 29. januar 1961.
- 16 *Göteborg-posten*, 7. april 1961.
- 17 J.V. Martin: *Kunstens Irrealisme* (1986).
- 18 *Randers Amtstavis*, 29. december 1961.
- 19 *Aktuelt*, 12. februar 1961.
- 20 Peter Laugesen: *Otte maskinskrevne sider for Per Neble med tre stumper Brassens*, Manuskript til fransk artikel, Galerie Weiller, Paris.
- 21 Sven Dalsgaard, brev til Neble 1965.
- 22 Finn Terman Frederiksen: *En rejse på stedet*, Randers Kunstmuseum 1999, s. 255.
- 23 Peter Laugesen: *Ja til Sven Dalsgaard*, Edition Globe 1993, s.12.

I forbindelse med udstillingen *Randers Rebeller* har museets inviteret Organ for Autonome Videnskaber til at bidrage til udstillingen med en særlig rapport. Indholdet er på indeværende tidspunkt ukendt for museet.

Organ for Autonome Videnskaber

Organ for de Autonome Videnskaber eksisterer for at afspore den globale institutionalisering af kunstnerisk forskning. Målet er en ny videnskab, hvis kollektivitet går forud for dens institutionelle forankring. Organet kan ses som en taktisk afspejling af den faktisk eksisterende kunstneriske forskning, der for en generel betragtning synes pertentligt optaget af at ville definere en særlig kunstnerisk praksis, om det så skal være ontologisk (artistic research), epistemologisk (knowledge production), skandinavistisk (kunstnerisk udstillingsvirksomhed), interdisciplinært (practice based research), bureaukratisk (art-based-research), eller slet og ret rundtosset (research-based art).

Alt tyder på, at vi er vidne til udviklingen af et felt, der stræber efter det udefinerbare, fluktuerende, mobile og kompositoriske, men som alligevel er monolitisk nedfældet i bureaukratiske dokumenter. Dette er den kunstneriske forsknings "contradictio in adjecto", som selv erklæringen om en "postresearch condition" aldrig vil undslippe. Skillelinjen mellem innovation og revolution er, om den teoretiske kontrol skal overlades til institutioner, eller om autonome kollektiver kan og vil overtage produktivkræfterne. I det første tilfælde vil innovation inden for kunstnerisk forskning føre til øget disciplin, ekspertise og professionalisme. Den anden mulighed er, at en ny videnskab opstår.

Benjamin Asger Krog Møller, Asker Bryld Staunæs og Tobias Dias, 2023

J. V. Martin:

Urbanistisk dekomposition,
1967. Olie på lærred, 84 x 84 cm.
Privateje

Mødet med rebellerne i 1960'erne:

En barndomserindring

af **Rita Houmann**

Mødet med avantgardekunsten i 1960'ernes Randers kom til at præge både mit og min brors egne hjem som voksne. Vores mor var i en årrække servitrice på Bar Quizas/ Restaurant Ankerhus ejet af det meget kunstinteresserede værtspar Sigrid og Evald Jensen. Sven Dalsgaards og J.V. Martins værker hang på væggene både i privaten og på deres værtshus. For to børn i henholdsvis 10- og 12-årsalderen gjorde de mærkelige malerier stort indtryk.

Vi havde selv i vores hjem en reproduktion af Carl Blochs *Fra et romersk osteria* og Cirkelkaffe-pigen hængende, så J.V. Martins *Den gyldne flåde* og Sven Dalsgaards minimalistiske, Giacometti-lignende malerier var derfor nærmest chokerende. Var det kunst? Det var værtsparret i hvert fald ikke i tvivl om.

Sven Dalsgaard og J.V. Martin var sammen med Per Neble værdsatte stamgæster på værtshuset.

Vores barnlige blik så en Per Neble piberygende altid klar til diskussion med de øvrige gæster, Sven Dalsgaard en stille nærmest genert mand; men når han talte, lyttede folk, J. V. Martin, den mest udadvendte og med et stort vilttert skæg. Sven Dalsgaard kom hver dag og fik frokost og en kop kaffe og en Gammel dansk, og han havde den ordning, at han betalte med et værk engang imellem.

J.V. Martin medbragte af og til værker, som han solgte til gæsterne. Et af værkerne endte på min mors væg. Det hedder *Urbanistisk Dekomposition* (1967), og det hænger nu i min brors og svigerindes hjem. Jeg er selv gået all-in og blevet passioneret kunstsamler, og både Sven Dalsgaards og Per Nebles værker er at finde i min samling.

Barndommens kunstnermøde satte sig afgørende spor og prægede både min brors og mit kunstsyn for livet.

ARRANGEMENTER **RANDERS REBELLER**

Torsdagsdialog om Randers Rebellerne

— Torsdag 17. august kl. 15

Randers Kunstmuseum inviterer ind til dialogkaffe om Randers Rebellerne Sven Dalsgaard, J.V. Martin og Per Neble. I forbindelse med planlægningen af udstillingen har mange skrevet ind med gode historier og sammen med bl.a. Claus Ørsted, Bendiks Skov-Petersen og Rita Houmann fortæller Lise Jeppesen om avantgardescenen i Randers fra 1960-1980. Alle er velkommen til at deltage og byde ind med historier.

Der er fri entré.

Skulpturvandring

— Torsdag 14. september kl. 16

Randers Rebellerne Sven Dalsgaard og Per Neble har sat konkrete spor i bybilledet i Randers i form af skulpturer og udsmykninger. Ofte var reaktionerne fra offentligheden særdeles blandede og selv den dag i dag kan de skabe debat. Skulpturvandringen fører forbi en række skulpturer fra *Randers Spillet* af Neble på Slotspladsen (1987) til Dalsgaards *Tre søjler* (2004/1971) ved Tronholmen og rekonstruktionen af Dalsgaards skulptur *Pigen i Gudenåen* (2014/1952). Turens længde er ca. 6 km.

Deltagelse er gratis. Mødested: Jens Otto Krag's Plads.

Neoavantgarde i provinsen

Foredrag ved Mikkel Bolt, Professor, Københavns Universitet

— Lørdag 14. oktober kl. 14

Med omdrejningspunkt i Sven Dalsgaards og J.V. Martins kunstneriske praksisser vil foredraget præsentere den Randersbaserede neoavantgarde, der i perioden efter Anden Verdenskrig på behørig afstand af såvel det nationale kunstcentrum, København, som de internationale kunstmetropoler, Paris og New York, udviklede en ironisk eksperimenterende og politisk aggressiv æstetik.

Mikkel Bolt er professor i politisk æstetik på Københavns Universitet og forfatter til en række bøger, deriblandt *Dialog med de døde*, *På råbeafstand af marxismen* og *Avantgardemanifester*.

Entré 50 kr. Fri entré for medlemmer af Randers Kunstmuseums Venner

Undervisningsforløb om Randers Rebeller

Et billede med øjne der kigger på os, en stol med reb omkring, en stime af 250 ens ultramarinblå støbejernsfisk, en dør der ikke fører nogen steder hen og et verdenskort med gyldne legetøjsskibe på vej til verdens krigshærgede områder. Det er nogen af de kunstopplevelser udstillingen *Randers Rebeller* byder på.

Det fælles udgangspunkt for kunstnerne Sven Dalsgaard, J.V. Martin og Per Neble er den opfattelse, at den moderne kunst efter 2. verdenskrig er stagneret i stivnede og ligegyldige billedtraditioner. Det abstrakte formsprog har ført til, at kunsten har isoleret sig i forhold til resten af verden. De sætter sig for at frigøre kunsten og bygge bro mellem kunsten og livet på nye måder. Alle medier og materialer kan anvendes.

Sammen med en af museets formidlere tager eleverne på rejse i udstillingen og undersøger, hvordan de forskellige materialer og teknikker er med til at påvirke vores oplevelse af værkerne, og hvordan kunstnerne med deres fantasi prøver at få os til at se på verden med nye øjne. Forløbet veksler mellem værksamtaler og kreative øvelser, og én ting er sikkert: vi skal bruge vores fantasi og forestillingsevne undervejs. I øvelserne oplever eleverne en anden side af museet, hvor der er plads til at komme helt tæt på den kunstneriske proces og arbejde med materialerne.

OM FORLØBENE

Undervisningsforløbene i Randers rebeller er målrettede 0.-3. klasse og 4.-6. klasse

Varighed: 2 timer

Undervisningsforløbene er gratis for grundskoler i Randers Kommune.

Forløbets overordnede læringsmål

Vores mål med forløbet er at vække elevernes nysgerrighed og evne til at undres og fordybe sig. Vi ønsker at lade eleverne bruge fantasien som redskab i tilgangen til værkfortolkninger, men også til at styrke deres forestillingsevne og kreativitet. Ved både at arbejde med kunstopplevelsen i udstillingen og med kreative øvelser sigter vi mod en varieret og praksisnær undervisning.

Fælles mål/kompetence- og læringsmål

Forløbet supplerer arbejdsmetoderne i det tværgående emne innovation og entreprenørskab ved, at:

- Eleverne kan udvise kreativitet gennem æstetiske udtryk.
- Eleverne kan bruge fantasi og omsætte den gennem kreative processer.

Forløbet peger derudover ind i målgruppens kompetencemål for dansk efter 2. og 4. klassetrin samt billedkunst, hvor det understøtter, at:

- Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster.
- Eleven kan samtale om egne og andres billeder.

Inden for kompetencemålene sigter forløbet mod at understøtte flere af målgruppens læringsmål bl.a. at:

- Eleverne kan sætte ord på deres egne oplevelser af værkerne samt lytte til og reflektere over andres betragtninger.
- Eleverne kan undersøge billeder og sætte ord på kunstværkernes univers.
- Eleverne kan samtale om virkemidler i kunsten.

Der kan bookes forløb på 86 42 29 22 eller info@randerskunstmuseum.dk

Dadaværksted

Med fantasi og helt enkle virkemidler inviterer vi til at sende leg og livsglæde ud i verden.

Alle kan være med!

I Dadaværkstedet finder man opskrifter på kunst-eksperimenter inspireret af Sven Dalsgaard, J.V. Martin og Per Neble. Man kan udsmykke sin egen miniatrestol, støbe en blå sild eller bidrage til at skabe verdensfred ved at male og montere en gylden flåde på verdenskortet. Men først og fremmest aktiverer værkstedet fantasien. Der er lagt op til, at eksperimenterne laves i et samarbejde mellem børn og voksne.

Værkstedet kan besøges i museets åbningstid, men lukker ned en halv time før lukketid.

Det er gratis at eksperimentere i værkstedet.

Kender du Sven Dalsgaard?

Få besøg af en kunstner ude på skolen

Forløb for 0-3. årgang.

Forløbet inviterer børn til at gå i dialog med kunstneren Sven Dalsgaards humoristiske og legende univers. Der kan arbejdes med blå nøgler, bøger, kufferter, flaskeposter, hemmelige pakker og fundne materialer. Forløbet åbner for et væld af mulige tilgange, der både aktiverer børnenes visuelle, sproglige og sociale færdigheder og der er intet facit. Forløbet kan udvides med et besøg på Randers Kunstmuseum og en introduktion til Sven Dalsgaards værker.

Det Blå Rum

Et forløb kan kombineres med et besøg af Randers Kunstmuseums nye kunstneratelier, vidundervognen DET BLÅ RUM. DET BLÅ RUM er museets mobile satellit og fungerer som et kombineret kunstneratelier, værksted og et mere åbent og uformelt udstillingsrum. Med vognen kan undervisningen rykkes ud i det blå, i de mange naturskønne områder der findes i Randers Kommune. Måske har I et område i nærheden af skolen, hvor forløbet kan finde sted. Vognen er malet i Sven Dalsgaards 'vidunderblå' og kan inddrages i en række af de specifikke forløb.

Varighed

10 lektioner der kan fordeles på to lektioner om ugen i et 4-5 ugers forløb eller afvikles på en fagdag/emneuge.

Se tider til booking på randerskunstmuseum.dk eller <https://udoglaer.randers.dk>

Her finder du også introduktion til Randers Kunstmuseums øvrige forløb, blandt andet flere tilbud i kategorien "Mød en kunstner".

Per Neble: *Sild i den Frie*, 1988. Støbejern bemalet med ultramarint blåt pigment, l. 30 cm. Randers Kunstmuseum

Neonlysværket LOVE, NOT HATE installeret på Den frie udstillingsbygning i København i 2017. I Randers udvider Collaro værket med den i lyset af verdenssituationen meget relevante tilføjelse "NOT FEAR"

I kunsten, dér kommer jeg hjem

Interview med Viera Collaro af Inge Lise Mogensen Bech / museumsinspektør

Når Viera Collaros' store udstilling, SPACIOUSNESS, åbner den 10. november, indtager kunstnerens værker både Randers Kunstmuseums sale og byens rum. Mange randrusianere kender allerede Collaros kunst, da hendes imponerende værk, *Ring* fra 1997, pryder indgangen til Kulturhuset. Men hvem er kunstneren bag den fascinerende kreation? I dette interview fortæller Viera Collaro om sin opvækst, sin kunstneriske vision og sit arbejde med den kommende udstilling. Hendes fortælling handler om aldrig at give op, om at føle sig hjemme og fremmed på samme tid – og især om at finde forankring og tilhørsforhold i kunsten. Vi håber, at Viera Collaros' historie vil vække en endnu stærkere lyst til at opleve SPACIOUSNESS, en udstilling, der omfavner de besøgende med både fysisk og mental rummelighed.

Barndom på flugt

Når man taler med Viera Collaro (herefter VC), er det tydeligt, at hendes personlige historie er vigtig. Hun er vokset op i mange forskellige lande og taler seks sprog, og det har naturligvis haft betydning for hendes liv – og kunst. Spørger man til den kunstneriske baggrund, må hun derfor helt tilbage til begyndelsen. VC blev født i 1946 i Bratislava, Slovakiet, dengang Tjekkosllovakiet. Hendes barndom blev formet af efterkrigstidens omskiftelige politiske landskab. Tidligt i livet oplevede hun at være flygtning og at miste sin tryghed på et splitsekund. Denne erfaring kom til at forme hende og trækker fine tråde ind i hendes kunstneriske arbejde.

I begyndelsen var livet dog trygt. VCs slovakiske mor arbejdede som børnelæge og mødte VCs græske far, som var på forretningsrejse. Familien, som havde gode kår, talte derfor slovakisk og fransk i hjemmet. Så kom den russiske okkupation, Stalins tid. Landets efterretningstjeneste forfulgte og terroriserede befolkningen. "Alle var mistænkte hele tiden" fortæller VC. Faren skulle i fængsel, for efterretningstjenesten havde opfundet en anklage om manglede skattebetaling.

VC: Så skal vi bare afsted, for de havde allerede forhørt min mor i tre dage. Så i løbet af natten, der flygter vi. Og dér mister jeg min tryghed. Jeg er tre et halvt eller måske fire år gammel.

Familien, forældrene og tre børn, kommer til Østrig, til Wien. Det er lige efter krigen, så der er flygtninge overalt. De har meget lidt bagage med. Forældrene fortæller kun børnene, at de skal på en tur.

VC: Og det er nok en fejl, for jeg mister al min grounding på det tidspunkt. For vores hus var fantastisk, med have, tjenestefolk, chauffør, hund og høns. Og lige pludselig ender vi i et pensionat, fem mennesker, og skal stå i kø efter kasser fra USA med mad og tøj.

Canada

Der begynder familiens lange rejse. De strabadserende erfaringer gør, at VC i dag let kan identificere sig med krigsflygtninges fortvivlende situation. Familien mister deres penge og smykker. Efter et års ophold i Østrig fører en udmattende skibsrejse dem tværs over Atlanterhavet til Canada. De slår sig ned i den franske del af Canada, hvor VC begynder i fransk skole. VCs far rejser dog snart tilbage til Istanbul. Han var græsk, men voksede op i Tyrkiet ved Sortehavet. VCs fortæller: "Det er en meget barsk historie. Min farfar blev henrettet af tyrkerne under det armenske folkemord i 1915". [Det ottomanske imperium fordrev, udpinte og dræbte i foråret 1915 op mod en million af den ca. 1,5 mio. store kristne armenske befolkning, red.] Efter hans død flygtede familiens fem børn til Istanbul, hvor de etablerede en international handelsvirksomhed.

Tyrkiet

VC: Så skriver min far: "nu skal I komme", og min mor og vi tre børn sejler igen til Europa. Dernæst rejser vi med orientekspresen til Istanbul. Det var vildt, for det var Istanbul i 1950'erne – mødet mellem Orienten og den vestlige verden.

Familien bliver i Istanbul i tre et halvt år. VC går i tysk skole og taler tyrkisk med børnene på gaden. Hjemme taler familien fortsat fransk og slovakisk. VC er heldigvis kvik og mestrer hurtigt alle fire sprog. I 1957 flygter familien igen på grund af deres kristne baggrund. VC's mor søger om at blive en del af den slovakiske flygtningekvote, men bliver afvist. Men VC's mor giver ikke op. Hun skriver et brev direkte til præsident Eisenhower og sender det til Det Hvide Hus. VC bliver tydeligt rørt, når hun

mindes sin mors stærke handling. Hun fortsætter: "Og så, på mirakuløs vis kom brevet tilbage til den amerikanske ambassade i Istanbul – og det var stemplet "HELP THESE PEOPLE" –

IB (Spontant): Fantastisk!

VC: Det er en fantastisk historie. Vi har igen ingen penge på det tidspunkt, så på en eller anden måde, får de Lutheran World Foundation [kristen organisation, red.] til at sponsorere os.

USA

Familien må endnu engang tage turen tværs over Atlanterhavet, denne gang til USA.

VC: ...og så ankommer vi til New York – jeg kan stadigvæk huske Frihedsgudinden. Jeg løb ud af skibet for at se på den. Vi får penge og mad – og så tager vi toget til Detroit, Michigan. Detroit, det er Motown, det er Ford-company og de sorte – kort sagt: igen en helt anden kultur, og nu skal vi lære engelsk.

Mødet med amerikansk kultur er overvældende. Familien starter med få ressourcer og arbejder som rengøringsfolk. Det er barskt, men VCs mor handler. Hun ønsker at praktisere som læge igen og flytter til Ann Arbor for at lære engelsk på universitetet.

Det ikoniske lysværk *From the Depths of My Heart*, 2009 er mere end fem meter i diameter. Det imponerende kunstværk er blot et af mange hovedværker, som man kan glæde sig til på udstillingen *SPACIOUSNESS*

VC fortsætter: "Desværre dør min far, [...] og min mor kan ikke få socialhjælp." VC klager ikke, men ønsker at fremhæve, at hendes personlige historie har været præget af usikkerhed og mangel på forankring. Savnet starter hendes søgen efter svar. Hun opsummerer: "Og dem finder jeg i kunsten - der kommer jeg hjem."

Kunsten kalder

VCs vej til kunsten har flere rødder. Hendes kunstinteresserede mor, der kom fra en kulturel familie, samlede på kunst og var særligt fascineret af slovakisk folkløse. Moren havde egne kunstneriske ambitioner, men blev læge og støttede VC i at forfølge kunsten. Oprindeligt ønskede VC at bruge sine gode sprogkundskaber og studere politisk videnskab for at arbejde inden for diplomatiet. Efter at have oplevet det kedelige og formelle politiske miljø under et studieophold i Paris, blev hun draget mod byens museer og besluttede at skifte til studier i kunsthistorie. Det føltes mere sikkert end at satse på kunsten alene. På de amerikanske universiteter inkluderer kunsthistorie også praktisk udførelse af kunst. VC følte sig straks hjemme og besluttede at satse på kunsten, uanset om hun kunne tjene penge eller ej. Ved at skifte til kunstakademiet blev VC fortrolig med den amerikanske kunsts scene gennem undervisere, der kendte til hele Newyorker-skolen, fra den abstrakt ekspressionistiske maler Jasper Johns (f. 1930) til kunstneren Robert Rauschenberg (1925-2008), kendt for værker med hverdagsobjekter, som udvisker grænserne mellem maleri og skulptur og popkunstneren Andy Warhol (1928-1987). Den kunstverden, VC blev en del af, var vild og eksperimenterende med alt fra popkunst og happenings til det konceptuelle.

Danmark

Midt i det hele får VC et Fullbright-forskningslegat til kunsthistoriestudier i Danmark. Kunsthistorieprofessor Else Kai Sass sørger for, at VC bliver modtaget som gæst på Det Kongelige Danske Kunstakademi. Hun falder hurtigt til på akademiet og trives godt. VC lærer Dansk som sit sjette sprog, hun rejser frem og tilbage mellem USA og Danmark, møder sin mand og bliver gift i Danmark, mens hun fortsætter på akademiet. Dog er miljøet på akademiet i slutningen af tresserne og begyndelsen af halvfjerdserne meget konventionelt. VC forklarer:

Det var en positiv ting, at jeg på akademiet blev introduceret til det mere traditionelle – så fik jeg en anden måde at se på kunst på end i USA og kunne sætte de to verdner sammen. Og jeg var heldig, at jeg med det samme fik gode venskaber. Første dag mødte jeg Niels Nedergaard, og Lene Adler kom ind ad døren, mens jeg sad og tegnede model. Niels Nedergaard introducerede mig til alle mulige kolleger, Kirsten Justesen, Torben Ebbesen og Bjørn Nørgaard. Jeg kom hurtigt ind i et spændende miljø. Niels Nedergaard og jeg fik et stærkt venskab. Vi var ligesom soul mates på et åndeligt og kreativt niveau.

Sammen med Nedergaard skaber hun værket *1000 Farver*, som udforsker farvernes kvaliteter systematisk og rumligt. De skaber store installationer og åbner op for en ny 3-dimensional verden. De bliver støttet af professor Gunnar Aagaard Andersen (1919-1982), som selv skabte eksperimenterende og rumlige kunstværker til det offentlige rum.

VC: Vi fik både en disciplin og en retning – vi lavede store installationer, og det åbnede en ny verden for os. 1000 Farver udfoldede sig med en kæmpe rumlighed, som var vildt spændende – og det gav også indsigt i lyset som kunstnerisk medium, for når man arbejder med farver og farvesystematik og farveteorier, så kommer man automatisk ind i lyset; det additive og det subtraktive princip.

Lys som kunstnerisk medium

Efter deres projekt skiltes Niels Nedergaard og VC, men begge fortsatte arbejdet med abstraktionen. VC begyndte at eksperimentere med fotografier af arkitektur. Det var først i slutningen af 1980'erne og 1990'erne, at lyset tydeligt blev VCs primære medium. Hendes værker fik også en humanistisk vinkel. VC forklarer: "Det var på det tidspunkt, hvor jeg begyndte at meditere. Jeg havde altid haft en indre uro. Det går tilbage til min ustabile barndom. Meditation hjalp mig meget og gav mig ro. Jeg begyndte at værdsætte indre værdier mere."

Værket 1000 Farver af Viera Collaro og Niels Nedergaard, 1977. Her installationsindtryk fra Statens Museum for Kunst, som ejer værket, i 2009.

Ringene har siden 1997 prydet Kulturhusets facade. VC beskriver værkets virkemåde: Om dagen kommer himlen med. Og så om natten, når det er mørkt, og så tændes lyset, og man ser regnbuen. Det er det magiske.

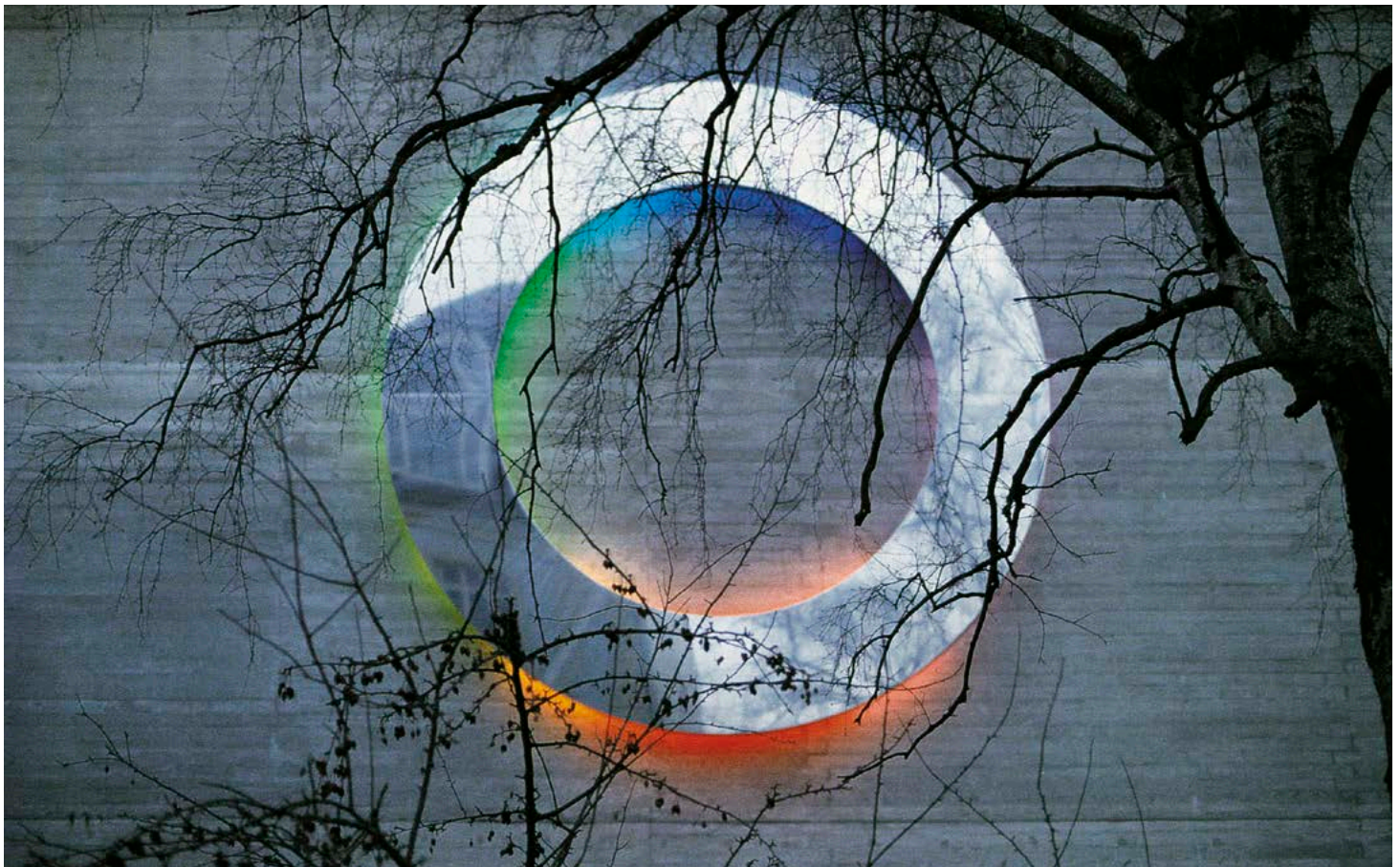
VC udforsker lyset med en humanistisk vinkel og integrerer spirituelt indhold. Det spirituelle har mange niveauer og lag. Hun forklarer: "Lige nu er jeg i det buddhistiske, min kunstneriske praksis rummer flere spirituelle retninger. Det er en kombination af flere måder at gå ind i sindet på og så udtrykke det, som er skabt af den kreative energi, på min egen måde." Hun skaber værker, der arbejder med samtidens temaer. Et eksempel er et kommende stort neon-lysværk med teksten LOVE, NOT HATE, NOT FEAR som i udstillingsperioden sættes op på Kulturhusets facade ud mod Jens Otto Krags Plads. Ved at placere teksten på en bygning og gøre den stor og lysstærk, får hun folk til at stoppe op og læse den. Værket berører universelle menneskelige emner.

VC: Jeg prøver at kommunikere med teksterne og påvirke folks opfattelser af følelser. Alle standser op og læser teksten, før de går videre. Værket er populært, fordi det rummer nogle almene menneskelige værdier, som alle kan identificere sig med. Jeg mener, at vi som kunstnere skal prøve at udvide vores bevidsthed. Vi kunstnere gør det hver især ud fra vores egne præmisser. Det er nok derfor kunstnere arbejder så forskelligt, og det er det, der er det spændende. Jeg gør det på min måde, med den bagage jeg har.

Ringene

IB: Mange i Randers kender dig fra Ringene, fra 1997, over Kulturhusets indgang. Kan du knytte nogle ord til værkets betydning?

VC: Jeg fik opgaven fra Statens Kunstfond, og de bad om, at jeg skulle markere kulturhusets indgang. Det er en brutalistisk, tung

bygning. Men det er samtidig en væsentlig arkitekt, som har tegnet bygningen. Derfor var jeg nødt til, som nummer ét, at respektere bygningen og samtidig pege på de aktiviteter, der foregår inde i den. Der er jo flere ting, men det bliver til en helhed. Ringen binder tingene sammen. Samtidig er lyset i Ringen vigtigt. Lyset kommer, når Ringen reflekter lyset. Når man arbejder med en overflade, som er så blankt, så fanger det lyset af sig selv, dagslyset. Om dagen kommer himlen med. Om natten, når det er mørkt, så tændes lyset, og man ser regnbuen. Det er det magiske.. eller det er naturen. Cirklen handler også om fællesskab. Cirklen, det er universet, det er globalt. Vi er en del af en planet. Men der er en energi, som får os til at hænge sammen. Og det er, at vi allesammen er levende væsner, at vi allesammen har følelser, og vi allesammen oplever kriser og sorger, glæde og kærlighed.

SPACIOUSNESS

Det seneste år har VC arbejdet med den kommende udstilling til Randers Kunstmuseum. Hun har valgt titlen SPACIOUSNESS.

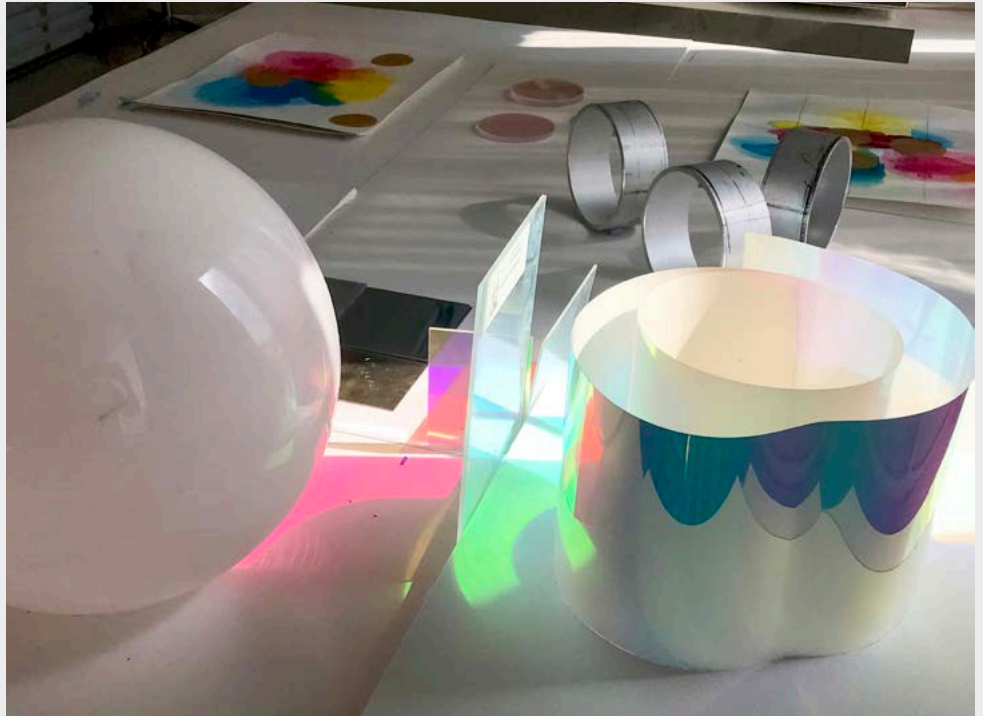
IB: Kan du sige lidt mere om spaciousness og hvordan det udtrykkes i den kommende udstilling?

VC: Spaciousness passer godt, fordi det handler om rummelighed.

VC fortæller, at hun i udvider udstillingens rumlighed ud i byrummet, hvor hun arbejder med træerne omkring museet for at sætte fokus på natur og miljø, desuden udvider hun sit arbejde med bygningen ved som nævnt at sætte et stort værk op på facaden.

Viera Collaro arbejder i sit værksted. I forgrunden ses hendes model til værket *Moving Shadows*. Det færdige værk bliver flere meter højt og installeres for allerførste gang på udstillingen *SPACIOUSNESS*

Indtryk fra Collaros atelier, hvor hun med modeller afprøver sine ideer. Det færdige resultat, der ofte er mange meter bredt eller højt, afsløres først, når det installeres på en udstilling. Foto: Viera Collaro.

VC: *Spaciousness*, er også det indvendige, det det åndelige. Det er vigtigt, at vi har *spaciousness*, rummelighed, i vores sind. Hvis man er lukket, kan der ikke komme nye erfaringer ind. Derfor er værket *From the Depths of my Heart* med. Det inviterer til, at man åbner sit hjerte, at man er åben og nysgerrig overfor verden – og for andre mennesker – fordi de er mennesker. I bund og grund handler mange af mine værker om mennesker, selvom de er helt abstrakte.

For VC er *Spaciousness* dermed både den fysiske rumlighed og den åndelige åbenhed, man har overfor verden. – Åbenheden bringer hun også selv ind i museet store

Spaciousness, det er det indvendige, det uforudsigelige ... Derfor er værket *From the Depths of my Heart* med. Det inviterer til, at man åbner sit hjerte, at man er åben og nysgerrig overfor verden – og for andre mennesker – fordi de er mennesker.

udstillingssale, for selvom udstillingen er retrospektiv, skaber VC store nye værker til den. Hun forklarer:

VC: Det kan jeg ikke lade være med, for det er en udfordring for mig selv. Det er vigtigt at være i bevægelse og ligesom udvide min praksis. Det bliver store værker, som er i dialog med hinanden og rummet mellem dem. Og så er der to helt nye værker, som hæfter alt det ældre sammen. Men fordi jeg ikke har lavet udstillingen endnu, er det svært at sige præcist, hvordan det bliver. Det er ligesom, når man begynder et maleri, så har man nogen forestillinger, men så er der andre ideer, der tager over. Der bliver måske ikke helt, som man har tænkt; det bliver noget andet, endnu mere. Processen rummer nogle overraskelser, og der er nogle værker, som arbejder sammen på en ny måde. Jeg synes, at det er ret fascinerende, fordi der altid sker noget uforudsigeligt – og livet er uforudsigeligt.

Hvis jeg kun havde gamle værker med, så var det meget mere begrænsende for mig. Så jeg har sagt: okay, jeg tager en risiko. Jeg laver nye værker, som har *spaciousness* som et vigtigt element. Dermed opstår forskellighed og foranderlighed fra rum til rum, så der hele tiden sker noget nyt. Sådan kan kunsten hjælpe os til at være åbne overfor, at der kommer nye oplevelser ind i vores eksistens.

Viera Collaro (f. 1946)

Viera Collaro er født i 1946 i Bratislava i Slovakiet og arbejder som kunstner med både maleri og installationer. Hun uddannede sig i USA fra 1963-1971 og kom i 1971 til Danmark, hvor hun blev optaget på Kunstakademiet i København, hvorfra hun dimitterede i 1975. Hun havde i en årrække et tæt udstillingssamarbejde med maleren Niels Nedergaard (1944-87). I deres fælles projekt *1000 Farver* udforskede de farvernes systematik og kvaliteter.

Viera Collaros værk *Ring* fra 1997 pryder Kulturhusets facade og er et markant vartegn for bygningen. Hun er dog ikke blot kendt i Randers, men anerkendes bredt for sine enestående kunstværker og stedsspecifikke udsmykninger. Hendes værker kan findes i det meste af Danmark, fra København til Haderslev. Collaros offentlige udsmykninger er ofte stedspecifikke installationer, som med indlevelse i stedets udtryk og energi skaber en smuk helhedsoplevelse.

I 2022 udsmykkede hun en skole i Svendborg med værket *Planeter*. Hun skabte udsmykningen *Buen* til KB Hallen på Frederiksberg i 2018 og har flere steder udsmykket bygninger inde og ude. Hendes værk *Knowledge* pryder Bikuben Kollegiet i Ørestaden København, ligesom hun har udsmykket Aarhus Universitet, Nobelparken, med værket *Ekspansion*. På Djursland kan hendes *Blomstrende Universer* og *I Det Grønne* ses på Plejecentret Violskrænten og Grønnegården.

I 1985 fik hun Statens Kunstfonds 3-årige arbejdslegat, og i 2006 blev hun tildelt fondens livsvarige ydelse. Hun blev tildelt Eckersberg Medaljen i 2002 og modtog i 2021 Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat. I 2015 blev Collaro hædret med Thorvaldsen Medaljen, som er en af de fineste udmærkelser man kan få som kunstner i Danmark.

Viera Collaro var medlem af kunstnergruppen *Ny Abstraktion* i årene 1979-89 og har været medlem af Kunstnersamfundet 1981 og af kunstnersammenslutningen Grønningen siden 1991. Samtidig har Viera Collaro udstillet utallige steder både på soloudstillinger og på gruppeudstillinger. Nedenstående korte sammendrag kan derfor ikke yde hendes mange meritter retfærdighed, men flere informationer om offentlige udsmykninger og gruppeudstillinger kan findes på www.vieracollaro.com/viera-collaro

Udvalgte separatudstillinger

- 2023 *Spaciousness*, Randers Kunstmuseum
- 2022 *Levitation. Compassion. Transcendence*, ARoS, Aarhus Kunstmuseum
- 2012 *Just Before Dawn*, Cisternerne, Frederiksberg
- 2011 *Mellem stjernerne og himlen*, J.F. Willumsens Museum, Frederikssund
- 2006 *Lys Steder*, Kunstmuseet Køge Skitsesamling
- 2004 *Respect*, Sønderjyllands Kunstmuseum, Tønder
- 2003 *Levitation 2*, Kunsthallen, Brænderigården, Viborg
Levitation, Overgaden, København
- 1999 *The Tree*, Arken-Museet for Moderne Kunst, Ishøj
1000 Farver. Viera Collaro & Niels Nedergaard 1975-1999, Trapholt, Kolding
- 1997 *Openings*, Galleri Hummeluhre, Århus
Rainbow Fragments and Other Works, Galerie Asbæk, København
- 1996 *Energiens Spor*, Randers Kunstmuseum arr. Randers Kunstforening

Repræsenteret på

- Trapholt Kunstmuseum
- Statens Museum for Kunst
- Ny Carlsbergfondet
- KUNSTEN Museum of Modern Art
- Fyns Kunstmuseum
- Kastrupgårdsamlingen
- Sønderjyllands Kunstmuseum
- Statens Kunstfond
- Novo Nordisk
- Kunst på Arbejdspladsen

Transcendence, 2022. Installeret på udstillingen *LEVITATION. COMPASSION. TRANSCENDENCE* på ARoS i 2022.

Side 27: Udstillingsvue fra Arena, 2009. Aarhus Kunstbygning

Viera Collaro – SPACIOUSNESS Publikation og film

I anledning af Viera Collaros 75-års fødselsdag i 2021 har Randers Kunstmuseum og Aros Aarhus Kunstmuseum taget initiativ til en fælles hyldelse til Collaros betydning inden for lyskunsten. Først blev der afholdt en udstilling på ARoS i 2022, og nu er turen kommet til Randers Kunstmuseum, hvor udstillingen *SPACIOUSNESS* løber fra den 11. november 2023 til den 3. marts 2024.

På Randers Kunstmuseum præsenterer vi ikke kun Collaros værker indendørs, men har også inviteret hende til at skabe lys og rum på Kulturhusets facade samt i byrummet omkring museet. Udstillingen er en eksklusiv produktion, der er skabt specielt til Randers Kunstmuseum. Den viser både helt nye værker og et udvalg af kunstnerens mest betydningsfulde værker fra de seneste 25 år.

Randers Kunstmuseum hylder Viera Collaros enestående udstilling ved at udgive en smukt illustreret publikation, der belyser kunstnerens betydningsfulde arbejde. Blandt forfatterne er Sidsel Nelund, ph.d. fra Københavns Universitet, der præsenterer

Collaros kunst gennem udvalgte værker fra 1970'erne til i dag. Nelund fokuserer på mødet mellem Collaros kunst og vigtige inspirationskilder gennem tiden samt på værkernes forbindelse til beskueren. Hun fremhæver også Collaros rolle som en pioner inden for kunstnerisk forskning.

Museumsinspektør Inge Lise Mogensen Bech skriver om Collaros udsmykninger i det offentlige rum og betoner værkernes stærke og præcise interaktion med deres placeringer. Bechs tekst præsenterer eksempler på værkernes æstetiske udtryk og stedsspecifikke karakter og demonstrerer Collaros position som Danmarks førende lyskunst-pioner. Publikationen er designet af ASAP Design og udgives af Randers Kunstmuseums forlag.

Som en del af udstillingen viser Randers Kunstmuseum også en film om Collaros liv og kunst, hvor hun bliver interviewet af kunstkritiker og kurator Matthias Kryger. Filmen optages i Collaros værksted og atelier i efteråret 2024 og redigeres af kunstner og filmskaber Hannibal Andersen.

Udstilling, bog og film er generøst støttet af

Konkret kunst i samlingen

af Inge Lise Mogensen Bech / museumsinspektør

Udstillingen *Viera Collaro - SPACIOUSNESS* udfolder lysets, farvernes og den klare forms kvaliteter. Den fortsætter Randers Kunstmuseums arbejde med at udstille og forske i den abstrakte kunst. Museet har en fin tradition for udstillinger med fokus på farve, form og balance – hvilket i 2000 netop var titlen på en udstilling med kunstneren Ib Geertsen (1919-2009). Også Franciska Clausen (1899-1986), der i Paris i slutningen af 1920'erne var med til at udvikle et nonfigurativt formsprog fra de geometriske grundformer, cirkel og firkant, har været udstillet flere gange.

Senest har museet med Esbjerg Kunstmuseum og Fuglsang Kunstmuseum sat fokus på den abstrakte kunst med udstillingen *IDEALER. Konkret kunst dengang og nu*. Den viste, hvordan en række af efterkrigstidens danske kunstnere ville skabe en demokratisk og ikke-elitær kunst med de geometriske formers universelle forståelighed. Målet var en ny samfundsorden, som gjorde op med tidens totalitære regimer.

Da den abstrakte kunst holdt sit indtog i Danmark i begyndelsen af det 20. århundrede, var hverken publikum eller

anmeldere dog ubetinget positive. I 1917 anmeldte *Politiken* fx den tyske kunstner Paul Klees abstrakte værker og skrev om værker med titlerne *Ensomheden*, *Gadeopløb*, *Gengangeren*, at "Han kunne lige saa godt kalde dem Tarmslyng, Rullepølse, Delirium." I dag forekommer anmeldelsen nærmest komisk, og heldigvis er både anmeldernes og det brede publikums forståelse for abstraktion siden da modnet over nøgtern anerkendelse til dyb interesse.

Den bevågenhed gælder både Ib Geertsen og de øvrige kunstnere på udstillingen *Idealer*; Gunnar Aagaard Andersen (1919-1982), Paul Gadegaard (1920-1996), Robert Jacobsen (1912-1993) og Richard Mortensen (1910-1993) – og abstraktionens nutidige arvtagere fx Ruth Campau (f. 1956), hvis fantastiske gulv gør museumsbutikken til en kunstnerisk totaloplevelse – og dette års store lys i vintermørket: Viera Collaro. Med sin udstilling *SPACIOUSNESS* trækker hun både på museet og i det offentlige rum på fineste vis tråde til den danske abstraktions aner, og åbner samtidig internationale perspektiver i kraft af sin multinationale kunstneriske baggrund.

Richard Mortensen, *Comparisons (Lieurey)*, 1955.
Olie på lærred, 161 x 129,5 cm. Randers Kunstmuseum

Ruth Campau, *Boogie Woogie Palace*, 2017.
Randers Kunstmuseum

Undervisningsmateriale til **Viera Collaro** *SPACIOUSNESS*

I forbindelse med udstillingen *SPACIOUSNESS* udvikler Randers Kunstmuseum et perspektiverende undervisningsmateriale. Materialet henvender sig til grundskolen og indeholder en generel introduktion til lyskunst samt Viera Collaro og udstillingen. Det giver forslag til aktiviteter og øvelser, som man selv kan lave på skolen og i udstillingen. Indskolingsmaterialet fokuserer på lys, farve og symmetri, mellemtrinnet arbejder med lys, rum og sanser, mens udskolingen får ideer til at udforske lysets både metafysiske og videnskabelige kvaliteter og til at arbejde med analyser af værkernes betydning.

Formål:

At give eleverne et indblik i lys som kunstnerisk materiale, samt at skabe dialog og refleksion over samtidskunstens relevans og betydning.

Målgruppe:

Grundskolen, men ungdomsuddannelser og daginstitutioner er velkomne til at henvende sig, hvis de ønsker en særligt tilrettelagt introduktion til udstillingen.

Faglig relevans:

Udstillingen behandler temaer, der er relevante inden for dansk, billedkunst, religion, mediefag, fysik, matematik og samfundsfag.

Materialet kan fra medio november downloades fra museets hjemmeside samt skoleplatformen www.udoglaer.randers.dk.

Undervisningsmaterialet kan kombineres med en introduktion til udstillingen. Materialet er gratis for alle, introduktioner er gratis for grundskoler i Randers Kommune, for andre er prisen 500 kr. Introduktioner bookes på **86 42 29 22** eller info@randerskunstmuseum.dk

Kunstnerdialog i Viera Collaro *SPACIOUSNESS*

— **Tirsdag 21. november kl. 16-17.30**

Tirsdag den 21. november kl. 16-17.30 er dagene korte, men Randers Kunstmuseum lader åbningstiden være lidt længere. Her kan du med Viera Collaro, kunstneren bag *SPACIOUSNESS*, som guide komme tæt på tankerne bag udstillingen og høre om hendes kunstneriske udforskning af rum og lys.

Collaros lange og betydningsfulde karriere udfolder sig både indenfor skulptur, maleri og installation. Du kender sikkert værket *Ring*, som oplyser Kulturhusets facade, og nu kan du høre kunstneren selv fortælle flere interessante historier om sit liv og sin kunst.

Ved dette arrangement kommer vi helt tæt på Collaros spændende kunstneriske praksis. Ved arrangementet er museet vært ved en forfriskning, og man kan stille spørgsmål til kunstneren.

Gratis for medlemmer, øvrige har fri entré efter betalt billet til udstillingen.

Kunst, meditation og mindfulness

— **Onsdag den 13. december 2023, kl. 16-17**

Få en eksklusiv lysfyldt og afstressende kunstoplevelse i decembermørkets travlhed. Onsdag den 13. december 2023, kl. 16-17 indbyder Randers Kunstmuseum til meditativ opdagelsesrejse i Viera Collaros *SPACIOUSNESS*. Underviseren guider os til at sanse og opleve udstillingen gennem meditation og refleksion.

Deltagerne får en kort introduktion til perception, mindfulness og meditation, som kan åbne oplevelsen af værkerne. Vi lærer desuden at lave sansemeditation på nogle af de udstillede værker. Bagefter er man velkommen til opleve udstillingen og de nye indsigter på egen hånd (til kl. 17.45).

Underviser er mindfulness-instruktør Anne Marie Beck, som har arbejdet med mindfulness i en professionel sammenhæng siden 2004. Hun underviser og afholder retreats og kurser i mindfulness i ind- og udland, til forebyggelse og håndtering af stress.

Deltagelse koster 50 kr. for medlemmer, 100 kr. for ikke-medlemmer

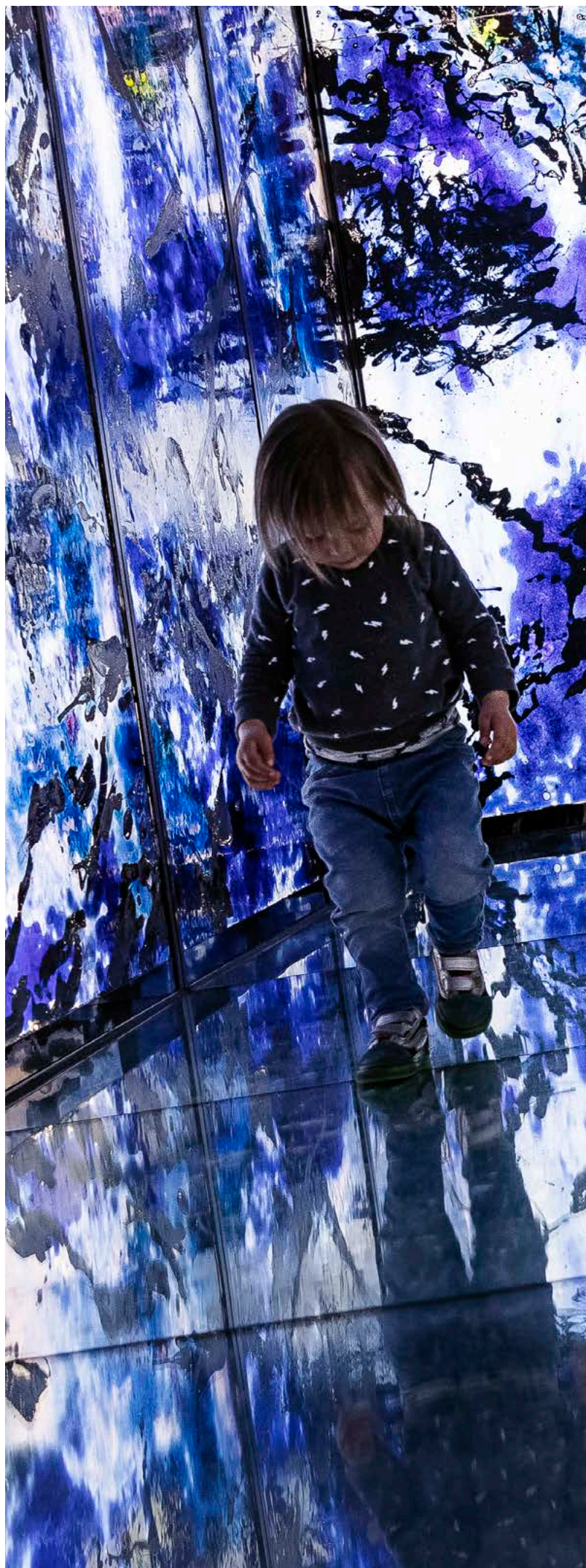
Samlingen

Den faste samling på Randers Kunstmuseum rummer omkring 4300 værker fra begyndelsen af 1800-tallet til i dag. Fra Eckersberg og Købke over Ancher og Hammershøi til Kirkeby og Carstensen.

Du får en enestående dokumentation af dansk kunst i hele perioden, kurateret med stor kærlighed. Hører du til dem, der tænker, at kunst er lidt støvet, løber du en stor risiko for at få aflivet dine fordomme.

Den faste samling er en levende organisme, der altid er i proces og bevægelse. Værkerne bliver udlånt, anvendt og genset. De bliver evalueret, bedømt og taget i betragtning. Målet er altid at sætte vores kulturarv i en ny kontekst, der skaber mening for mennesker af i dag.

På de følgende sider kan du læse om nye og ældre værker i samlingen, blandt andet to nye værker af Ahmad Siyar Qasimi, som er erhvervet til museet med støtte fra 15. Juni Fondens Kunstpulje 2023.

Ahmad Siyar Qasimi /

Mellem politiske øjebliksbilleder og kunstnerisk evighed

af **Lise Jeppesen** / museumsdirektør

15. Juni Fondens Kunstpulje 2023 til erhvervelse af kunst af en yngre dansk kunstner har muliggjort erhvervelsen af to meget spændende værker af Ahmad Siyar Qasimi (f. 1986): *En strøm af skridt* (2022) og *Nattevagt* (2022).

Ahmad Siyar Qasimis værker tager ofte afsæt i politiske pressefotos, men gennem en langsom og særegen kunstnerisk proces, hvor han med sort oliestift tegner motivet op i lette strøg, forvandles det dokumentariske oplæg til en næsten surreel drømmeverden på tværs af tid og rum.

I værket *En Strøm af Skridt* ser vi en gruppe mennesker, der vader gennem en sø omgivet af buske og græs. De sorte skikkelser ses som silhuetter mod skumringens svage lys og stemningen synes på en gang fredfyldt og uheldssvanger. Qasimi har arbejdet ud fra et foto af en gruppe haitianske migranter på øen Inagua i den sydlige Atlanterhavets øgruppe i Bahama, men da alle detaljer er reduceret til et minimum, får værket generel karakter som billede af mennesker på flugt.

I værket *Nattevagt* har han arbejdet med et foto af frivillige fra en velgørhedsorganisation, der patruljer i en skov nær Gainsborough i England. Med lygter, der lyser op i den mørke skov, søger de efter selvmordstruede mennesker. Kontrasten mellem lys og mørke, skønhed og tragedie er stor, og Qasimi formår med sit særegne billedsprog at skabe figurative tableauer der indkapsler nutidens aktuelle sociale og politiske kriser i almenlydig form.

Qasimi er født i Kabul og uddannet fra Det Kgl. Danske Kunstakademi i 2014. Han bor og arbejder i København.

I et interview med Christian Finnø på *Artweek.nu* fortæller Ahmad Siyar Qasimi:

Kunstens betydning for samfundet er for mig altafgørende. Kunsten er et af felterne i åndslivet, hvorfra nye ideer udspringer og hvor frihed er det ultimative mål. Disse værdier modvirker dogmatisme og totalitære tendenser, og det har alle samfund brug for. Kunsten kan hverken reduceres til underholdning, luksus eller social status. Men det forpligter mig også som kunstner til at forholde mig til samfundsmæssige anliggender, og som billedkunstner særligt til den stadigt stigende storm af billeder, som kommer til os gennem skærme, og omgiver os allevegne. Øjebliksbilleder bliver næsten øjeblikkeligt til fortid, adskilt fra nutid og fremtid af en ophobning af helt og delvist fortrængte billeder. Som kunstner vender jeg ansigtet imod denne mur, og stiller mig kritisk over for dens kernemotiver. I arbejdet med maleriet som medie er langsomhed, u-reproducerbarhed og eftertænksomhed vigtigt, fordi oliemaling tørrer langsomt og gør modstand. Du må forholde dig til maleriets tunge historie, hvilket ikke er begrænsende, men tværtimod åbner nye potentialer.
(Q&A: Ahmad Siyar Qasimi - Art Week 7. september 2021)

... det forpligter mig også som kunstner til at forholde mig til samfundsmæssige anliggender, og som billedkunstner særligt til den stadigt stigende storm af billeder, som kommer til os gennem skærme, og omgiver os allevegne. Øjebliksbilleder bliver næsten øjeblikkeligt til fortid, adskilt fra nutid og fremtid af en ophobning af helt og delvist fortrængte billeder.

Mød Ahmad Siyar Qasimi

Torsdag den 12. oktober kl. 15 går Qasimi i dialog med museumsdirektør Lise Jeppesen om de to nye værker. **Der er fri entré.**

Ahmad Siyar Qasimi: *En strøm af skridt*, 2023. Oliestift på papir, 140 x 210 cm

Ahmad Siyar Qasimi: *Nattevagter*, 2023. Oliestift på papir, 140 x 140 cm

Tróndur Patursson /

Kosmisk rum

af **Petrea Krustруп** / praktikant, museologi på AU

Når man umiddelbart tænker ”kunst” og ”museer”, så tænker man nok: ”se, men ikke røre”. Det bryder Tróndur Paturssons installation *Kosmisk rum* fra 1997 med, ligeledes er det nok et af de mest sanselige værker i museets samling. Værket kan man betræde, berøre, man kan fysisk gå ind i rummet og være til der. Selve kunstværket er en glas- og spejlinstallation, der måler 235 × 235 × 500 cm.

I værket bliver man konfronteret med sig selv. Man bliver omsluttet af sit eget åndedræt, der ekkoer omkring sig. Der bliver helt stille, det er kun muligt at høre åndedrættet og den svage elektriske summen. Det er som at være i stormens midte, hvor det eneste der er tilstede, er dig.

Under og over dig gengives du i uendelighed, som i en bundløs ”tunnel”. Du befinder dig et sted midt imellem det hele. – Måske det er mellem himlen og helvede? Måske det er et sted, inden livet forandrer sig? Noget der åbner op for noget andet? Eller måske er du bare til? Du får muligheden for at være alene med dig selv, dit åndedræt og dine tanker.

Det er lige det, kunstværker kan – Man ser det ind i det, man selv har behov for. Med netop *Kosmisk rum* er mulighederne endnu større, idet man fysisk kan være i værket, det er ikke bare noget smukt at se på, det bliver sensorisk.

Siden jeg var helt lille og kom på Randers Kunstmuseum første gang, har Kosmisk rum været mit yndlingsværk. Da jeg var lille, var det farverne der træk i mig og det var sjovt at se mig selv gengivet i gulv og loft. Nu drages jeg af, at det netop åbner op for en mulighed, for blot være til, kunne høre sit eget åndedræt og finde ro. Det bekræfter, at man er i live, det lille sus i maven når man træder ud på spejlet, og står på hvad der kan virke som en afgrund. Frygten for at falde igennem. De smukke farver, der omslutter en. Vejtrækningen, som lige så stille bliver mere og mere rolig.

Man kan sige, at *Kosmisk rum* er værk der rammer bredt – fra det lille barn der leger, til den voksne der har brug for ro eller æstetikerne, som ønsker noget smukt at kigge på.

Da jeg var lille, var det farverne der træk i mig og det var sjovt at se mig selv gengivet i gulv og loft. Nu drages jeg af, at det netop åbner op for en mulighed, for blot være til, kunne høre sit eget åndedræt og finde ro. Det bekræfter, at man er i live, det lille sus i maven når man træder ud på spejlet, og står på hvad der kan virke som en afgrund. Frygten for at falde igennem.

Kosmisk rum (*Kosmiska rúmið*) / 1997

Installation af glas, spejlglas, jern og silikone; 235 × 235 × 500 cm

Kosmisk rum er kunstneren Tróndur Paturssons svar på den intense naturoplevelse han havde 1993. Patursson deltog i eventyrer Tim Severins ekspedition på en bambusflåde over Stillehavet fra Kina til Amerika. Turen tog 106 dage og i den tid, var Patursson og de andre i besætningen i meget direkte kontakt med vandet – det er denne oplevelse, som han forsøger at videregive gennem installationen.

Det sker

Atmosfæren på Randers Kunstmuseum er mere til livlig diskussion end andægtig tavshed. Derfor finder du også masser af aktiviteter, events og tilbud, der inviterer børn og voksne til at møde kunsten. Helst på måder du ikke lige regnede med.

Det kommende efterår og vinter byder på et bredt udvalg af arrangementer på Randers Kunstmuseum som dialoger, foredrag, artist talks, børneworkshop og meget mere.

Vi glæder os til at tage imod dig.

Om Anni Holm

Anni Holm er konceptkunstner og arbejder med fotografi, installation og performance. Hun er født og opvokset i Randers Kommune, men har de sidste godt 20 år boet og arbejdet i Chicago. Hun er særligt anerkendt for sine mange deltagelsesbaserede projekter, for eksempel projektet *Sprogtæpper* til Sigrids Stue i Brabrand, hvor hun flettede farverige sprogtæpper i dialog med beboerne i Gellerupparken.

Kunst skal flytte vaner

Et nyt samarbejde på tværs af kunst, kommune og uddannelse skal være med til at skabe opmærksomhed om sammenhængen mellem forbrug og affald. Støtten på 648.000 kr. fra Statens Kunstfond til at ansætte en kunstner går ifølge borgmester Torben Hansen godt i spænd med visionerne i det kronjyske.

I Randers Kommune er FN's Verdensmål og et liv med mindre affald nogle af vores pejlemærker. Med huskunstnerordningen vil vi bruge kunsten til at sætte fokus på den måde, vi forbruger og skaber affald på. Vi ved, at kunsten kan være med til at vække følelser eller skabe dialog, og vi skal have gang i samtalerne om forbrug og konsekvenserne heraf. Ikke bare for at snakke, men for at skabe en forandring og nye vaner hos os selv og vores børn og unge mennesker, forklarer Torben Hansen.

Det uventede møde mellem kunst og affald skal gennem en række kunstprojekter introducere og afprøve nogle nye tanker og arbejdsmetoder i arbejdet med affaldsminimering, bæredygtighed og FN's verdensmål.

Mange børn, unge og voksne vil gennem projektperioden blive inviteret til at medvirke aktivt i udviklingen af projekterne, og der planlægges en række pop-up udstillinger i det offentlige rum.

Anni Holm fortæller om projektet:

I Danmark er vi et af de mest ressourceforbrugende og klimabelastende lande i verden målt per indbygger. Hvis resten af verden levede og forbrugte som os, skulle vi bruge over fire jordkloder. Selv om vi bliver bedre til at genanvende affald, er nøglen til den bæredygtige omstilling helt at undgå, at ressourcerne bliver til affald i første omgang. Ved brug af kunsten kan vi komme helt tæt på og få sat overforbruget i perspektiv. Sammen skal vi gå på opdagelse i, analysere og stille kritiske spørgsmål til vores personlige og kollektive ressourceforbrug. Vi skal indsamle og kuratere materialer og skabe billed-, skulptur- og installationskunst i fællesskab. Vi sanseliggør det henkastede og åbner op for nye dialoger omkring fremtidens affald og bæredygtige forbrug.

KUNST OG KLIMA Mød Anni Holm i Randers Festuge

Allerede i Randers Festuge popper Anni Holm op på Jens Otto Krag's Plads. Alene i Randers Kommune kasseres 500 kg tekstiler hver eneste dag. Nu inviterer Holm os alle til i stedet at væve dem om til farverige klimatapeter. Man kan deltage i vævningen af et stort klimatapet eller væve på flere mindre cirkulære tapeter opspændt på kasserede hulahopringe. Hver eneste dag leveres 500 kg tøj på pladsen, så med mindre rigtige mange deltager og forvandler det henkastede tøj til tæpper, vil bunken af tekstiler vokse til et bjerg! Holm inviterer også alle til lede efter tøj til sig selv eller til upcycling i tøjbjergget. På pladsen kan man også opleve et stort klimatapet vævet af de unge fra FGU Østjylland. Se tider på s. 46.

Når kunsten sitrer

— Lørdag 21. oktober 2023 kl. 14

Tre kunstnere, tre kvinder, tre liv - én mand. En tværkunstnerisk forestilling om kvindens liv i skyggen af manden og i lyset af kunsten. Vi belyser historien om dem i dette teaterstykke om kunst, kærlighed og identitet.

Når Kunsten Sitrer er en vandreforestilling gennem et kunstmuseum, hvor vi følger tre kvindelige kunstners liv med J. F. Willumsen. De fik en plads i centrum af kultureliten, men blev det en plads bagved manden og hans billedkunst?

Det er kvinderne Juliette, Edith og Michelle, vi sætter fokus på, når vi diskuterer livet, kunsten og kærligheden i denne indendørs vandreforestilling. De var kvinder, muser, partnere, modeller og kunstnere. De blev anerkendt som Willumsens medkunstnere, men blev de også anerkendt som selvstændige kunstnere? Og hvordan ser eftertiden på dem.

I nyskrevne dramatik af Reumert-vindende dramatiker Simone Isabel Nørgaard dykker vi ned i deres fortælling og trækker tråde til en nutid, hvor køn stadig opleves som en hindring for at opnå anerkendelse for sin kunst.

Skuespillere: Iris Thomsen, Kristine Nørgaard & Karen Nielsen

Iscenesættelse: Sofie Pallesen

Dramatiker: Simone Isabel Nørgaard

Scenograf: Filippa Berglund

Lyddesigner: Mikkel Peter Larsen

Dramaturg: Anja Ohlsen

Kommunikation og fotograf: Cæcillie Philipa

Forestillingen er blevet til i samarbejde med Willumsens Museum

Billetter købes gennem Randers Teater, se link på:
www.randerskunstmuseum.dk

Guldalder

— Lørdag 30. september 2023 kl. 10-15 /
Værkets Koncertsal

Katastroferne fulgte hinanden tæt i begyndelsen af 1800-tallet. Den danske flåde gik tabt i søslaget på Reden mod briterne i 1801, landet gik statsbankerot i 1813, og det danske rige mistede Norge i 1814. På landet bestod livet for de fleste af hårdt arbejde fra morgen til aften, og i byerne levede man tæt og usselt, hvis man ikke tilhørte borgerskabet.

Alligevel fik første halvdel af 1800-tallet senere betegnelsen "Guldalderen". For netop ud af elendigheden voksede kunsten, musikken, litteraturen, filosofien og videnskaben til helt nye højder. Gik man en aftenur i de københavnske gader, ville man kunne hilse på personer som Søren Kierkegaard, H.C. Andersen, N.F.S. Grundtvig, Adam Oehlenschläger, H.C. Ørsted, Bertel Thorvaldsen, C.W. Eckersberg og Steen Steensen Blicher, hvis han var på besøg i hovedstaden.

En hel lørdag i september sætter Randers Kammerorkester og Randers Folkeuniversitet fokus på Guldalderen. Sådan som den kommer til udtryk i kunsten, i Randers og i musikken. Randers Kammerorkester spiller musik af Weise, Gade, Hartmann, Rasmussen og Lumbye. Museumsdirektør Lise Jeppesen fra Randers Kunstmuseum fortæller om kunsten i Guldalderen, og arkivar Tina Knudsen maler et billede af guldalderen, som den så ud i Randers.

Billetprisen inkluderer kaffe og frokost. Billetsalget er startet

PROGRAM

10.00-10.15: Velkomst

10.15-11.30: Museumsdirektør ved Randers Kunstmuseum, Lise Jeppesen, fortæller om kunsten i Guldalderen

11.30-11.45: Kaffe

11.45-13.00: Arkivar Tina Knudsen Jensen fortæller om Guldalderen i Randers

13.00-14.00: Frokost i Værkets restaurant

14.00-15.00: Randers Kammerorkester spiller

Billetter kan købes på vaerket.dk

Tid: Lørdag 30. september 2023

Sted: Koncertsalen, Værket kl. 10

Entré: 195 kr. (inklusive kaffe og frokost)

Vilhelm Kyhn: Sommerlandskab, 1887. Olie på lærred, 65,7 x 84 cm.
Randers Kunstmuseum

Det gode liv i byens rum

— Søndag den 10. september kl. 10-16.

Hvordan ser det gode liv i byen ud? Hvad er det for et liv, der leves mellem husene?

I forbindelse med Demokratiweekenden/Folkemødet i Randers er tre foreninger og institutioner, nemlig Randers Kunstforening, Foreningen for by- og landskabskultur og Randers Kunstmuseum gået sammen om at planlægge og afvikle en temadag med fokus på kunst, kultur, natur og det offentlige rum. Hvordan skaber man gode byer for mennesker?

Randers by er under forandring med store byggeprojekter i centrum, ikke mindst Flodbyen Randers. Det er en oplagt anledning til at sætte fokus på, hvordan byens rum kan understøtte nye fællesskaber blandt borgerne, og hvilken betydning kunst og kulturen har for det gode liv i byens rum. Hvordan kan kunst og kultur bidrage som ramme for byudvikling?

Til temadagen inviteres både eksterne oplægsholdere, fagfolk, politikere, investorer og borgere i Randers med henblik på at sikre et højt vidensniveau, men også engageret dialog. Der arbejdes både med et historisk perspektiv, hvor Randers Arkiv fortæller om det gode liv i byens rum gennem tiden og mere aktuelle indlæg, hvor

fx kunstneren Camilla Berner vil fortælle om, hvordan hun med sine naturbaserede værker arbejder borgerinddragende, mens landskabsarkitektfirmaet Schønherr vil fortælle om byens rum som ramme for samvær, sundhed, trivsel og liv. Journalist og TV-vært for blandt andet Hammerslag Christian Degn har sagt ja til at være moderator for dagens program.

Over middag kan deltagerne høre mere om flodbyen Randers og om visionerne bag. Formålet med temadagen "Det gode liv i byens rum" er ikke at være kritisk overfor de igangværende projekter, men at invitere ind til dialog og klæde alle på til at bidrage til de demokratiske processer og høringer, der vil komme i forbindelse med byens udvikling.

Deltagelse er gratis, men man kan forudbestille forplejning i form af en sandwich og vand for 75 kr. Der kan endvidere købes kaffe, kage og vand på dagen.

Forudbestilling på randerskunstmuseum.dk

Vi & Verden — Fire events for unge

Randers Kunstmuseum har fået støtte af Statens Kunstfond til fire store kunstneriske events/KUNSTMARATONS for unge i aldersgruppen 15-25 år. Sammen med fire professionelle kunstnere, Siska Katrine Jørgensen, Nicole Cecilie Bitsch Pedersen, Lotte Lind og Kristoffer Ørum skal de unge skabe kunst i det offentlige rum. Temaerne centrerer om demokrati, identitet, ytringsfrihed og ligestilling, og de unge får mulighed for at eksperimentere tværkunstnerisk med medier som billedkunst, litteratur og elektronisk musik.

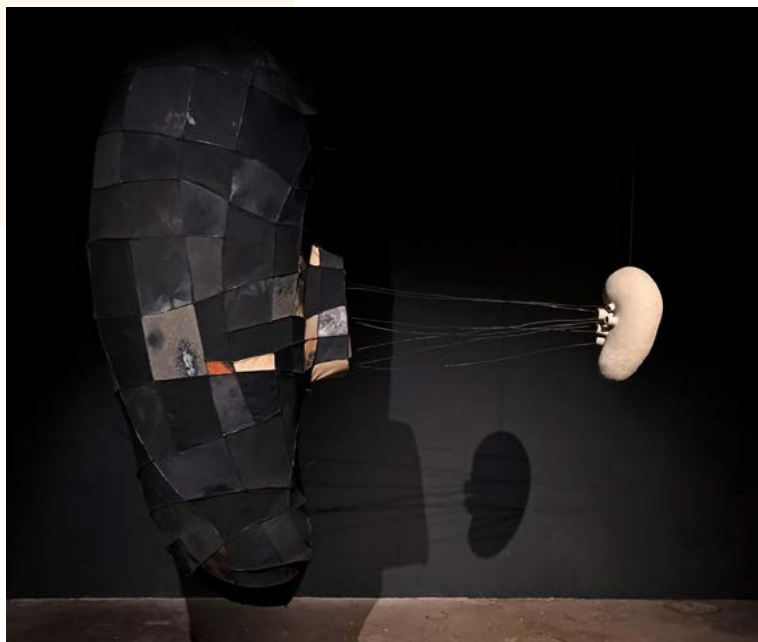
De fire KUNSTMARATONS afvikles som et nedslag i det offentlige rum, på området omkring KULTURHUSET med Randers Kunstmuseum, Iværksætterområdet UNDERVÆRKET og Via University i Randers Centrum samt lignende offentlige steder.

Med projektet vil Randers Kunstmuseum gerne bidrage til et kulturelt fællesskab for de unge målgrupper, men også løfte og understøtte unge talenter arbejde gennem mødet med professionel kunst og give dem en platform til at udtrykke sig på.

KUNSTMARATON er afprøvet i mindre målestok i 2021 og 2022 og udmøntes nu i fire store events i to weekender i efteråret 2023 og to weekender i foråret 2024. Nærmere information følger på www.randers-kunstmuseum.dk

Projekterne organiseres af Randers Kunstmuseums billedskoles ungehold KUNSTLab i samarbejde med de fire kunstnere, som byder ind med meget forskellige praksisser.

Lotte Lind: Omsorgens besværlige væsen, 2021. Keramik og tekstil. © Lotte Lind

DELTAGENDE KUNSTNERE

Siska Katrine Jørgensen (f. 1991)

Siska Katrine Jørgensen er uddannet ved Det Kgl. Danske Kunstakademi (2020) og fra Kunsthøgskolen i Bergen (2017). Hun arbejder med installation ud fra en skulpturel og materialebaseret tilgang. Hendes værker er som regel stedspecifikke, ofte tidsbaserede, og materialevalget afhænger af konteksten. Temaer som repræsentation, manifestation, andethed, verden som konstruktion er grundlæggende for forståelsen af hendes praksis.

Læs mere på siskakatrinejoergensen.com

Lotte Lind (f. 1983)

Lotte Lind er uddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi i 2019. Hun arbejder primært med skulpturer i keramik, tekstil, sten og stål og med performativt fotografi gennem dias og installationer. Temaer som magtforhold, privilegier, skam, sårbarhed og omsorg er grundlæggende for forståelsen af hendes praksis.

Læs mere på lottelind.com

Nicole Cecilie Bitsch Pedersen (f. 1990)

Nicole Cecilie Bitsch Pedersen er kandidat i elektronisk musik fra Dansk Institut for Elektronisk Musik (DIEM) i 2015. Hun arbejder med forholdet mellem natur, teknologi og lyd.

Læs mere på nicolececiliebitschpedersen.com

Kristoffer Ørum (f. 1975)

Uddannet fra Goldsmiths University i London, 2004 og det Kongelige Danske Kunstakademi, Billedhuggerskolen 2006. Ørums praksis kredser om de digitale sfærer, inden for hvilke vi interagerer og konstruerer vores identiteter. oerum.org

KUNSTLab

KUNSTLab er Randers Kunstmuseums tværkunstneriske grundforløb for unge mellem 15 og 25 år. Forløbet er tilrettelagt med skiftende professionelle billedkunstnere og forfattere, der alle arbejder målrettet på at give deltagerne deres egen kunstneriske stemme. De unge mødes to aftener om ugen og arbejder også flere weekender i løbet af året.

Vores praktikant Petrea Krstrup fra museologi-faget på Aarhus Universitet har besøgt KUNSTLab, og vendte tilbage med denne beretning fra deres imødekomende fællesskab:

De studerende fortalte straks og ivrigt om, hvordan det er at være en del af KUNSTLab. De stemte alle i med deres egne kommentarer og uddybninger. Det var helt tydeligt, at selvom de var og er meget forskellige mennesker, så har de et helt unikt fællesskab gennem deres kunst.

”Der er rum til, vi selv kan udforske.” – ”Kunstnerne tager det, vi laver seriøst, de vil gerne se, hvad vi har af ideer og se os udfolde det.” – ”Vi kan være et sted, hvor det kunstneriske niveau er højt”.

KUNSTLab-deltagerne har langt hen ad vejen frie tøjler, men samtidigt har de undervisere, som forventer noget af dem, og de skal følge KUNSTLab-forløbets deadlines og overordnede rammer.

Udstillingssucces

KUNSTLab afslutter foråret med en udstilling med selvstændige projekter. De griber ofte et emne, som er personligt eller intimt for dem. De udstiller på den måde en del af dem selv, hvilket kan være ret nervepirrende, men KUNSTLab-deltagerne blev forløst, da de så folks reaktioner:

”Når jeg så folk tage billeder og have reaktioner, gav det en personlig forbindelse og det gjorde det så meget mere intimt og fantastisk.” – ”Det giver en anonym intimitet. De rører og betragter noget, som jeg har lavet, uden at de ved, at det er mig.” – ”At udstille sin frygt og få den visualiseret, gør at man ikke længere er så bange for den.” – ”De besøgende får lov til at tænke over, hvad det betyder for dem.”

På trods af fællesskabet er de studerendes kunstværker meget forskellige både i udtryk, størrelse, materialer og form. Nogle maler, andre arbejder skulpturelt og performativt. Udstillingen rummede både tekst, elektronik, akrylmaling, madkulør, ståltråd, gipsgaze, skum, gasbeton, tekstiler, broderi og lyd. – Et meget bredt felt, for som de siger: ”Der er rum til, at man kan eksperimentere”.

KUNSTLab er fyldt med talentfulde unge, som får nogen helt enestående rammer og har engagerede undervisere, som virkelig brænder for det, de laver.

Om KUNSTLab

KUNSTLab er udviklet af Randers Kunstmuseum, og er muliggjort med støtte fra Randers Kommune, Randers Bibliotek og Statens Kunstfond.

Struktur for det kommende års KUNSTLab

Forløbet er bygget op omkring fem overordnede forløb, fire store events og særlige invitationer til bl.a. talenttræf i Esbjerg, ID 5 m.m. Forløbet afsluttes med et selvstændigt projekt efterfulgt af afsluttende dage med udstilling, værk gennemgange, oprydning og evaluering i maj 2024.

Årets undervisere:

Jacob Juhl:

Billedkunstner og forfatter.

Signe Brinkmann:

Koordinator på Randers Bibliotek.

Else Salling Falck:

Keramiker og tegneunderviser.

Lis W Jørgensen:

Billedkunstner, grafiske teknikker og blandform.

KUNSTMARATON no. 1-4:

Som et nyt tiltag arrangeres fire store events for unge i Randers med gæster inviteret fra andre Talentmiljøer.

Huskunstnere støttet af Statens Kunstfond:

Nicole Cecilie Bitsch Pedersen, Siska Katrine Jørgensen, Lotte Lind og Kristoffer Ørum.

Unikt fællesskab om kunst

Randers Kunstmuseums Billedskole er for dem, som holder af at tegne eller er vilde med at eksperimentere med kunstneriske udtryksformer. Billedskolen udbyder fem forskellige hold til børn og unge fra 1. klasse og op til 9. klasse. Alle hold undervises af professionelle billedkunstnere, kunsthåndværkere eller forfattere.

Vores praktikant fra museologi på Aarhus Universitet, Petrea Krustруп, har besøgt flere af holdene og var med ved ferniseringen på forårets elevudstilling. Hun fortæller:

Det er tydeligt, at kunsten er et frirum for billedskolens elever. Selv når de har haft en lang dag, ser de frem til deres undervisning. Her er ingen begrænsende krav om et bestemt facit, så eleverne kan eksperimentere på måder, de ikke har mulighed for andre steder. Samtidig nyder de samværet med hinanden og deres dygtige undervisere:

”Det bedste er fællesskabet, vi er alle venner og alle er søde” – Aia, 10 år

”Det fede ved at gå på billedskole er, at man ikke skal kunne noget specielt, når man kommer, man laver bare kunst” – Liv, 10 år

45 børn udstillede på Laksetorvet

Forårets elevudstilling i maj med værker af alle billedskolehold viste sammenholdet på tværs af holdene. Overalt i udstillingen kunne man høre en livlig summen fra både eleverne, deres søskende og deres forældre. Alle brugte god tid i udstillingen, både på at se og vise deres egen kunst, men også på at se, hvad de andre elever havde kreeret i undervisningen.

Med god ret var eleverne både ekstremt stolte over deres arbejde og over at få lov til at udstille. – Randers kommune havde åbnet sin forhal for eleverne, så udstillingen var tilgængelig for byens borgere. Dermed fik også andre muligheden for at se, hvad de dygtige og kreative elever havde skabt.

Petrea runder af med at konkludere, at Billedskolen ikke alene tilbyder fantastisk engageret undervisning af professionelle kunstnere, men også giver eleverne et unikt fællesskab omkring kunsten.

Holdoversigt

Randers Kunstmuseums Billedskole

Billedkunst 1.-2. klasse

Torsdage kl. 15.30-17.30

Billedkunst 3.-5. klasse

Onsdage kl. 16.00-18.00

Billedkunst 6.-9. klasse

Onsdage kl. 18.15-20.15

Tegnehold 3.-5. klasse

Mandage kl. 16.00-18.00

Tegnehold 6.-9. klasse

Mandage 18.15-20.15

Se holdbeskrivelserne og de enkelte undervisere på www.randerskunstmuseum.dk/billedskole

Billedskoleundervisning i fuld gang. Eleven viser sit farverige og smukke værk inspireret af den tyske maler Gerhard Richter (f.1932), som ofte maler bevidst slørede eller uskarpe billeder.

Stolte elever, glade forældre og beundrende søskende betragter værker på årets billedskoleudstilling på Laksetorvet

Skrivekonkurrence

I forbindelse med udstillingen *Katja Bjørn - Tidevand* udskrev Randers Bibliotek og Randers Kunstmuseum en skrivekonkurrence. Konkurrencen tog afsæt i værket *Untitled* (2022).

Opgaven lød: Hvem er kvinden? Hvad handler billedet om? Skriv din fortælling!

Man kunne deltage i to aldersgrupper: **Børn fra 9 til 14 år** og **Unge fra 15 til 25 år**

Nu har dommerkomitéen bestående af kunstsamler Rita Houmann, billedkunstner Katja Bjørn og litteraturformidler Martin Minka, voteret og vinderne er valgt.

Komitéens medlemmer var enige om, at udpege hele to vindere i den ældste aldersgruppe: Tilde Oest Clausen og Alexander Fischer Ostrowski. Præmien til den yngste aldersgruppe går til Linnea Brun Kofoed, der kun er 11 år.

Læs deres bidrag nedenfor.

Et kunstværk, der aldrig står stille,
altid i sin egen norm.
Et maleri uden penselstrøg,
en skulptur uden form

Et motiv i bevægelse, der vækker
sindets æg.
En stille men kraftfuld dans,
der giver mig en glans

Så kommer tidevandet, i stigende kræfter,
Bølgerne bryder, skaber et hav af klipper.
Månen kaster sit lys, en sølvstråle på vandet

Et æg, der aldrig klækker, aldrig fik sin borg.
En for tidlig afsked
En smerte så privat og dyb, som ingen
rigtig forstår

En mor i benægtelse, et hjerte så såret,
Hun bar et lille liv, men nu er ægget tabt.

Tilde Oest Clausen

Ostrich eggs adorn her frame
Like precious jewels, they hang in chains
Her face obscured, her hair a veil
Our eyes are closed, the skin is pale

She stands alone, as everybody stare
Her skin is pale, her feet are bare
As a symbol of mystery, a woman
unknown
Her beauty hidden, her story untold

What secrets lie within her heart
Could it end, it's not clear if it did start
What tales of hardship, what trials
endured
She stands before us, a mystery unsolved

The eggs she carries, a symbol of life
A reminder that even in strife
There is beauty to be found
In the thoughts of what could be, unbound

Alexander Fischer Ostrowski

Kvinden på billedet bærer rundt på alle
de børn, hun aldrig fik. Hun havde en
sygdom, så hun ikke kunne få børn. Hun
blev ved med at prøve men det virkede
aldrig. Til sidst prøvede hun med mørk
magi. Hun indgik en pagt med djævelen.
Han lovede hende, at hun kunne få børn,
hvis hun solgte sin sjæl til ham. Men han
snød hende.

Nu er hun tvunget til at bære alle sine
ufødte børn i form af æg resten af sine
dage. Hun passer godt på dem og
behandler dem som var det levende børn.
Hun trøster dem, når de banker imod
noget hårdt, og hun taler med dem, som
om hun stadig håber, at de kan blive til
rigtige børn. Men fordi hun passer så
godt på æggene, glemmer hun at passe
på sig selv. Mens hun passer på æggene,
ødelægger hun sig selv.

Hun sover ikke om natten, for hun er
bange for at ødelægge dem. Hun bevæger
sig altid forsigtigt. Men under det filtrede
hår og det ødelagte tøj har hun ar og rifter.
Hun er dømt til at leve sådan for evigt.

Linnea Brun Kofoed

Kalender

12. august til 22. oktober 2023

RANDERS REBELLER

Det ville være en overdrivelse at postulere, at en særlig version af den internationale avantgardekunst tager sin begyndelse i et kolonihavehus i haveforeningen Alfa i den vestlige del af Randers under sommeren 1959. Men der er noget om snakken. Udstillingen Randers Rebeller fortæller historien om de tre kunstnere Sven Dalsgaard, J.V. Martin og Per Neble, der med deres kunstneriske eksperimenter satte deres præg ikke blot på Randers, men også på kunsthistorien. Fernisering lørdag den 12. august kl. 11. Alle er velkomne.

Der er **gratis** adgang til ferniseringen ellers er entréen 50 kr.
Børn og unge under 18 år: **Fri entré.**

J.V. Martin: Indtryk fra en performance med Mette, 1981.
Olie på lærred, 127 x 156 cm.

12. august / kl. 11 **til 22. oktober 2023** / kl. 10-15.30

DADAVÆRKSTED

Med fantasi og helt enkle virkemidler inviterer vi til at sende leg og livsglæde ud i verden. Alle kan være med! I Dadaværkstedet finder man opskrifter på kunst-eksperimenter inspireret af Sven Dalsgaard, J.V. Martin og Per Neble. Man kan udsmykke sin egen miniatuarestol, støbe sin egen blå sild eller bidrage til at skabe verdensfred ved at male og montere en gylden flåde på verdenskortet. Men først og fremmest aktiverer værkstedet fantasien. Der er lagt op til, at eksperimenterne laves i et samarbejde mellem børn og voksne.

Fri entré.

13. august / kl. 10-15, **15. august** / kl. 10 til 14.

16-18. august / kl. 14-17, **19. august** / kl. 10-15

KUNST OG KLIMA

I Randers Kommune kasseres 500 kg. gammelt tøj om dagen, nu inviteres Randers Borgerne til at forvandle dem til kunst! I Randers Festuge inviterer billedkunstner Anni Holm os alle til at væve dem om til farverige klimatapeter på Jens Otto Krags Plads. Hver eneste dag leveres 500 kg. tøj på pladsen, så med mindre rigtige mange deltager og forvandler det henkastede tøj til kunst, vil bunken af tekstiler i løbet af ugen vokse til et bjerg! Alle kan være med, børn, unge og voksne. Man kan deltage i vævningen af et stort klimatapet eller væve på flere mindre cirkulære tapeter opspændt på kasserede hulahop-ringe. Holm inviterer også alle til lede efter tøj til sig selv eller til upcycling i tøjbjerget. På pladsen kan man også opleve et stort klimatapet vævet af unge fra FGU Østjylland, der har givet deres bud på et randrusiansk klimatæppe. Arrangør: Randers Kunstmuseum, Affald Randers og FGU Østjylland.

Se separat omtale s. 36-37.

Torsdag 17. august / kl. 15

TORSDAGSDIALOG OM RANDERS REBELLERNE

Randers Kunstmuseum inviterer ind til dialogkaffe om Randers Rebellerne Sven Dalsgaard, J.V. Martin og Per Neble. I forbindelse med planlægningen af udstillingen har mange skrevet ind med gode historier og sammen med bl.a. Claus Ørsted, Bendiks Skov-Petersen og Rita Houmann fortæller Lise Jeppesen om avantgardescenen i Randers fra 1960-1980. Alle er velkomne til at deltage og byde ind med historier.

Der er **fri entré.**

Lørdag 19. august / kl. 11

OFFENTLIG OMVISNING I RANDERS REBELLER

Fri entré efter betalt billet til udstillingen.

Tirsdag 29. august kl. 8-ca. 19

UDFLUGT TIL SKAGEN

Randers Kunstmuseums Venner tager på udflugt til Skagen. Vi besøger den anmelderroste særudstilling *Marie Krøyer* på Skagen Kunstmuseum, hvor forsker og kurator Mette Bøgh Jensen vil introducere os til udstillingen. Efter en vederkvægende frokostbuffet på Foldens hotel åbner kunstner Morten Schelde som noget helt særligt sit atelier for os. Han fortæller om sin arbejdsproces, de seneste værker og om betydningen af at have flyttet sit kunstnerliv fra det hektiske København til lys- og lystfyldte Skagen.

Pris 375 kr. for medlemmer og 475 kr. for øvrige.

Frokostbuffet på Foldens Hotel kan tilkøbes for 120 kr. ekskl. drikkevarer

Køb billet på museets webshop:

shop.randerskunstmuseum.dk/vare-kategori/arrangementer

Torsdag 14. september / kl. 16

SKULPTURVANDRING – I REBELLERNES FODSPOR

Randers Rebellerne Sven Dalsgaard og Per Neble har sat konkrete spor i bybilledet i Randers i form af skulpturer og udsmykninger. Ofte var reaktionerne fra offentligheden særdeles blandede og selv den dag i dag kan de skabe debat. Skulpturvandringen fører forbi en række skulpturer fra *Randers Spillet* af Neble på Slotspladsen (1987) til Dalsgaards *Tre søjler* (2004/1971) ved Tronholmen og rekonstruktionen af Dalsgaards skulptur *Pigen i Gudenåen* (2014/1952). Turens længde er ca. 6 km.

Deltagelse er **gratis**. Mødested: Jens Otto Krags Plads.

Søndag den 10. september / kl. 10-16

DET GODE LIV I BYENS RUM

Hvordan ser det gode liv i byen ud? Hvad er det for et liv der leves mellem husene? I forbindelse med Demokratiweekenden/Folkemødet i Randers inviterer Randers Kunstforening, Foreningen for by- og landskabskultur og Randers Kunstmuseum ind til en temadag med fokus på kunst, kultur, natur og det offentlige rum. Hvordan skaber man gode byer for mennesker?

Se separat omtale s. 39

Deltagelse er **gratis**, men man kan forudbestille forplejning i form af en sandwich og vand for 75 kr. Endvidere kan man købe vand, kaffe og kage på dagen.

Camilla Berner er en af oplægsholderne til Det gode liv i byens rum.

Foto: Camilla Berner

Lørdag 30. september 2023 / kl. 10.00-15.00

GULDALDER

Katastroferne fulgte hinanden tæt i begyndelsen af 1800-tallet. Den danske flåde gik tabt i søslaget på Reden mod briterne i 1801, landet gik statsbankerot i 1813, og det danske rige mistede Norge i 1814. Alligevel fik første halvdel af 1800-tallet senere betegnelsen "Guldalderen". For netop ud af elendigheden voksede kunsten, musikken, litteraturen, filosofien og videnskaben til helt nye højder. En hel lørdag i september sætter Randers Kammerorkester og Randers Folkeuniversitet fokus på Guldalderen. Museumsdirektør Lise Jeppesen fortæller om kunsten i Guldalderen og arkivar Tina Knudsen Jensen fortæller om Randers i Guldalderen.

Se separat omtale s. 38

Sted: Værkets koncertsal.

Søndag 1. oktober / kl. 11

OFFENTLIG OMVISNING I RANDERS REBELLER

Hør historien om de tre rebeller Sven Dalsgaard, J.V. Martin og Per Neble. Om dengang bomben sprang i Martins lejlighed og om Nebles forsøg på at skabe en 'lydløs' klokke i gummi og meget andet.

Fri entré efter betalt billet til udstillingen.

Torsdag 12. oktober / kl. 15**TORSDAGSDIALOG – MØD KUNSTNEREN**

Mød Ahmad Siyar Qasimi og hør om de to nye værker i museets samling *Nattevagt* og *En strøm af skridt*, 2022.

Fri entré.

Ahmad Siyar Qasimi

Lørdag 14. oktober / kl. 14**FOREDRAG MED MIKKEL BOLT**

Med omdrejningspunkt i Sven Dalsgaards og J.V. Martins kunstneriske praksisser vil foredraget præsentere den Randersbaserede neoavantgarde, der i perioden efter Anden Verdenskrig på behørig afstand af såvel det nationale kunstcentrum, København, som de internationale kunstmetropoler, Paris og New York, udviklede en ironisk eksperimenterende og politisk aggressiv æstetik.

Entré 50 kr. Fri entré for medlemmer af Randers Kunstmuseums Venner.

Uge 42

DADAVÆRKSTEDET ER ÅBENT I BØRNEKULTURUGEN

Lørdag 21. oktober / kl. 14**NÅR KUNSTEN SITRER – TEATERFORESTILLING MED PARKTEATRET**

Når Kunsten Sitrer er en vandreforestilling gennem et kunstmuseum, hvor vi følger tre kvindelige kunstneres liv med J. F. Willumsen. De fik en plads i centrum af kultureliten, men blev det en plads bagved manden og hans billedkunst?

Se separat omtale s. 38

Der er **entré** til forestillingen. Billetter kan købes på randersteater.dk

Torsdag 26. oktober / kl. 15**TORSDAGSDIALOG – MØD KONSERVATOREN**

Kunstmuseets konservatorer går i dialog med direktør Lise Jeppesen omkring konservering af kunst. Hør om istandsættelsen af Vilhelm Hammershøis maleri *Kvindelig model* og om hvordan konservatorerne arbejder.

Fri entré.

Fredag 10. november / kl. 16**FERNISERING PÅ VIERA COLLARO – SPACIOUSNESS**

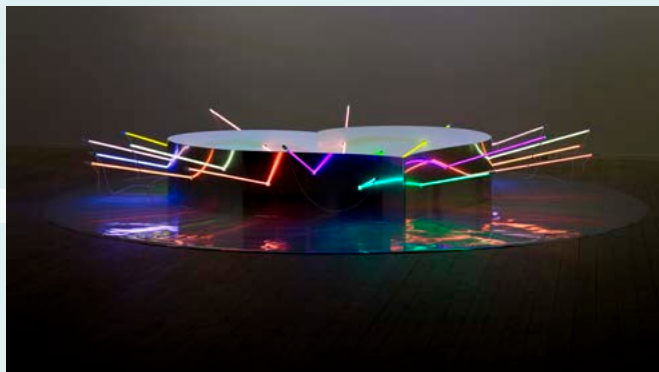
Kom og vær med, når vi fejrer åbningen af denne store udstilling med den anerkendte lyskunstner Viera Collaro. Kom og oplev kunstens lys, få en forfriskning og hør den inspirerende åbningstale ved professor i Æstetik og Kultur Morten Kyndrup, Institut for Kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet. Kunstneren vil være til stede.

Alle er velkomne. Der er **fri entré**.

11. november 2023-3. marts 2024**VIERA COLLARO – SPACIOUSNESS**

Randers Kunstmuseum viser en stor soloudstilling med den dansk-amerikanske kunstner Viera Collaro (f. 1946), som gennem årtier, siden afgang fra Det Kgl. Danske Kunstakademi i 1975, har været en pioner på den danske kunsts scene. Hendes værker inviterer indenfor i et kunstnerisk eksperimenterende felt, hvor lys, farver og kroppen i rummet er omdrejningspunktet. Udstillingen viser en lang række ældre værker samt to store og helt nye lysværker skabt specifikt til rummene på Randers Kunstmuseum. Fælles for værkerne er deres udgangspunkt i lysets rumlige og sanselige kvaliteter bearbejdet gennem forskellige materialer og medier. Collaros kunst kan desuden opleves i byrummet omkring museet.

Efter ferniseringen er entréen 50 kr. Medlemmer af museets venner samt børn og unge under 18 år: Fri entré. Se separat omtale s. 29

Viera Collaro: *Depths of My Heart*, 2009. Plastic, aluminium og neon, diameter 5 m.

11. november 2023 - 3. marts 2024

LYS- OG FARVEVÆRKSTED

I udstillingsperioden for *Viera Collaro – SPACIOUSNESS* kan børn og voksne lave små lysinstallationer i museets værksted. I får hver en lille batteridrevet elektrisk lyskilde, som I selv kan installere i et glas og udsmykke med alle regnbuens farver. Tænd dit eget lys i vintermørket og skab hverdagsgrå om til gul, rød og blå. Vi har materialer og vejledning – og det færdige resultat må du tage med hjem.

Deltagelse er **gratis**.

Onsdag 15. november 2023 / kl. 18.30

RANDERS KAMMERORKESTER OG RANDERS KUNSTMUSEUM SÆTTER FOKUS PÅ LYSET

Midt i november, hvor mørket tager til, spiller Randers Kammerorkester musik, der har solen og lyset som tema. Programmet er inspireret af Viera Collaros udstilling på Randers Kunstmuseum. Museumsdirektør Lise Jeppesen introducerer udstillingen inden koncertstart. Sted: Værkets koncertsal.

For billet: se **randerskammerorkester.dk**

Tirsdag 21. november / kl. 16-17.30

KUNSTNERDIALOG I VIERA COLLARO - SPACIOUSNESS

Kom og mød kunstneren bag udstillingen SPACIOUSNESS. Her kan du med Viera Collaro selv som guide komme tæt på hendes kunstneriske udforskning af rum og lys. Collaros lange og betydningsfulde karriere udfolder sig både indenfor skulptur, maleri og installation. Ved dette arrangement fortæller hun om sine værker i udstillingen og sin kunstneriske praksis. Collaros rumlige udforskninger er særligt kendetegnet ved et spil mellem mødsætninger - mellem det sanseligt og fysisk håndgribelige og det immaterielle. Museet er vært ved en lille forfriskning.

Gratis for medlemmer, øvrige har **fri entré** efter betalt billet til udstillingen
Se separat omtale s. 29

Viera Collaro

Lørdag 25. november 2023 / kl. 10-13

JULEMANDSVÆRKSTED I KULTURHUSET

Mangler du den sidste hjemmelavede julegave? Så kom til Kulturhusets traditionsrige julemandsværksted, hvor Randers Kunstmuseum, Randers Bibliotek og Museum Østjylland stiller op som julemandens hjælpere. Lav alletiders julegaver sammen med krea-kyndige-voksne fra Kulturhuset. Du kan lave badges, dekorere bordskånere, flette et julehjerter, lave en nøglering og meget mere, når du besøger julemandens værksted.

Arrangementet foregår i kulturhusets store sal. Alle er velkomne.
Der er **fri entré**.

Onsdag 13. december 2023 / kl. 16-17

(herefter adgang til udstillingen indtil 17.45)

KUNST, LYS OG MEDITATION

Kom med på en afstressende sanserejse ind i Viera Collaros kunstneriske univers. Mindfulness-coach Anne Marie Beck inviterer os til at opleve udstillingen SPACIOUSNESS gennem meditation og refleksion.

Se separat omtale s. 29

Deltagelse koster 50 kr. for medlemmer, 100 kr. for ikke-medlemmer.

Lørdag 16. december 2023 / kl. 11-12

VI SYNGER JULEN IND I KULTURHUSET

Det er efterhånden blevet en flot tradition, at Korby Randers inviterer til julesang på alle tre etager i Kulturhuset.

Fri entré

rk

Randers Kunstmuseum